

Úvod

Organizácia Svedkov Jehovových patrila a aj dnes patrí medzi malé náboženské spoločenstvá v našej republike. Možno aj preto bola často podceňovaná a prehliadaná. Malý počet jej členov však bohato vyvažuje ich obdivuhodná angažovanosť a aktivita. Ak si to ešte spojíme s absolútnou náboženskou netoleranciou Organizácie, pozitívnym trendom rastu jej členov a inými ukazateľmi, nie je ťažké predpokladať, že práve táto Organizácia bude i v budúcnosti zdrojom nemalých problémov pre našu Cirkev. Súčasné skúsenosti túto prax potvrdzujú a práve v čase, keď píšeme tieto slová, sme svedkami veľkej ofenzívy Organizácie na uliciach Bratislavy, o ktorej sa nedá povedať, že by bola neúspešná. Čoraz častejšie sa môžeme stretnúť s rodinami, v ktorých otec, syn, alebo dcéra sa stali Svedkami a vidieť drámu viery i života, ktorá v zákerne prapadnutej rodine prepukla.

Zároveň ale neomylné pozorujeme zarážajúcu nepripravenosť tých najpovolanejších: duchovných správcov farností. Roky podceňovania a sebavedomia priniesli svoje. V mnohých farnostiach sa doteraz Cirkev nezmohla na inú odpoveď hrozivo rastúcej agresívnej aktivite Organizácie, než na bezradné pokrčenie pliec jej zástupcu. Chýbajú metódy, chýbajú skúsenosti, chýba kvalitná literatúra, chýbajú nakoniec i základné informácie o protivníkovi.

Práve správcom farností je venovaná táto práca. Vo viere v ich odborné vzdelanie sa preto nezaobera dôslednou kritikou a rozborom doktríny Organizácie. Pokúša sa skôr podať stručný, ale ucelený obraz o živote Organizácie, jej členov, o väzbách, viažúcich ich dohromady a o metódach ich činnosti. Zhrňuje v sebe výsledky päťročného intenzívneho a dosiaľ neukončeného štúdia tejto denominácie, tak teoreticky, ako i prakticky.

V budúcnosti však počítame s tým, že prácu skutočne rozšírime aj o kritiku doktríny Organizácie, o metodiku aktívnej evanjelizácie Svedkov a iné aktuálne a potrebné témy, ktoré by prispeli k tomu, aby sa dielko premenilo na skutočne univerzálnu pomôcku v konfrontácii s touto Organizáciou. Na to je však potrebné ešte veľa a hlavne aktívnej práce v oblasti testovania apologetických a evanjelizačných systémov priamo na zvestovateľoch Organizácie, aby výsledný produkt bol naozaj spoľahlivý a účinný.

1. Organizácia Svedkov Jehovových

1.1. Dejiny hnutia¹

1.1.1. Russel - vznik a rozšírenie hnutia

Organizácia Svedkov Jehovových je pomerne mladým náboženstvom. Za jej zakladateľa je všeobecne považovaný **Charles Taze Russel**, narodený 16. februára 1852² v Pittsburgu v Pensylvánii ako syn obchodníka s textilom. Po skončení základnej školy nastúpil do otcovho obchodu ako pomocník. Rodičia ho vychovávali v kalvínskej³ viere, ktorej článkom je aj viera o predestinácii duší. Russel sa nevedel zmieriť s predstavou, že by Boh mohol niekoho nezvratne predurčiť na zatratenie. Predstava pekla ho napáňala strachom a tento vnútorný problém riešil po svojom: už ako šestnásťročný nadviazal kontakty s adventistami v Allegheny. Adventisti popierali existenciu pekla a kládli veľký dôraz na blízky koniec sveta. Pod ich vplyvom aj Russel nadobudol presvedčenie, že v Biblii sa nachádzajú skryté predpovede o budúcnosti a vývoji ľudstva. V roku 1870 založil s ďalšími piatimi spoločníkmi krúžok **Bádateľov Biblie**, tento dátum sa považuje za dátum zrodu neskoršej organizácie Svedkov Jehovových.

V dostupných prameňoch nie sú k dispozícii informácie o Russelových spoločníkoch, dá sa ale predpokladať, že išlo o krúžok "samoukov", medzi ktorými neboli teologicky vzdelané osoby. Táto skutočnosť, pochopiteľne, vtláča pečať aj náuke, ktorá sa v tomto prostredí rodila. Russel síce o sebe tvrdil, že ovláda pôvodné jazyky Písma svätého, zdá sa však, že sa potvrdil práve opak.⁴

V roku 1874 Russel vyhlásil, že od čias apoštolov nikto správne nepochopil a nevysvetlil Bibliu, iba jeho si Boh vyvolil, aby ju správne a spoľahlivo vysvetlil. Jeho priváženci si ho v roku 1876 zvolili za svojho pastora a označovali ho za tzv. "siedmeho posla" v zmysle textu Ez 9,2: "*A hľa: šesť mužov prichádzalo od hornej brány, ktorá hľadá na sever, každý má v ruke rozbíjací nástroj! Medzi nimi bol však muž oblečený do plátna, za pásom mal pisárske náčinie.*"⁵ Spolu so sv. Pavlom bol i v neskorších dobách považovaný za hlavného Božieho vyslanca.⁶

¹Pokiaľ nie je uvedené inak, sú tieto informácie čerpané zo SJ.

²KS str. 11

³Podľa KS. SJ uvádza prezbyteriánsku vieru, vzhľadom na nasledujúce je však téza KS pravdepodobnejšia. Potvrďuje ju aj FP, tento prameň ju však pravdepodobne čerpal práve z KS.

⁴Podľa FP sa tak stalo na súde v Hamiltone v Kanade. KS upresňuje, že išlo o súdny proces proti časopisu "Brooklyn Daily Eagle", ktorý Russela napadol pre nábožensko-finančný podvod s odpredajom tzv. "záračnej pšenice" (Bližšie informácie o samotnej kauze sa nám nepodarilo získať). Po Russelovom prehlásení, že pozná originálny grécky text NZ (FS: +z ktorého čerpal svoju náuku), mu bol tento sudcom predložený. Ukázalo sa, že Russel neovládal ani celú grécku abecedu.

⁵FP str. 10-11 včetně citácie z Písma svätého. FP túto informáciu pravdepodobne prevzal z AZ.

⁶WT február 1917, podľa FP

Chrbticu Russelovej náuky tvorila téza o blízkom neviditeľnom príchode Krista na svet. Spolu s adventistickou skupinou N. H. Barboura vydali v roku 1877 knihu "*Tri svety, alebo plán spásy*"⁷. Táto kniha už v hlavných črtách obsahovala hlavnú Russelovú koncepciu spásy: Kristus prišiel neviditeľne na svet v roku 1874, aby súdil ľudstvo a po dlhoročných prípravách nastolil prostredníctvom vojny Armageddon tisícročné Božie kráľovstvo. V tejto knihe sa Russel neopiera len o Bibliu. Vyhlasuje, že okrem Biblie je dielom Božím aj Veľká piramída v Egypte a v jej rozmeroch sú Bohom zakódované informácie o budúcnosti sveta.⁸

Okrem adventistov Russel v počiatkoch svojej činnosti udržiaval kontakty aj s metodistami a baptistami. Neskoršie nedorozumenia tieto kontakty narušili až úplne ukončili a Russel začal otvorene vyzývať členov týchto cirkví, aby z nich vystúpili a pridali sa k jeho učeniu. V júli roku 1878 predal otcov obchod a v roku 1879 začal vydávať vlastný časopis ***Sionská strážna veža a Zvestovateľ Kristovej prítomnosti***⁹. Rozpútal v ňom kampaň proti kresťanskému duchovenstvu a označil ho za Satanov nástroj na odvádzanie ľudí od Boha. S pomocou časopisu založil asi tridsať skupín vo viacerých severoamerických štátoch a začalo sa obdobie šírenia Russelovho učenia.

V roku 1881 vznikla v Pittsburgu **Sionská traktátna spoločnosť Strážnej veže**¹⁰, uznaná štátom za právnu základinu a organizačné centrum náboženského hnutia. Russel sa stal jeho prvým a doživotným prezidentom¹¹. Za jeho "pontifikátu" si združenia Svedkov Jehovových¹² udržiavali relatívnu samostatnosť. Demokraticky si volili svojich starších a neboli pevne naviazaní na ústredie. Hlavnou úlohou členov bolo študovať a rozširovať publikácie prezidenta hnutia.

Okrem "Troch svetov ..." vydal Russel aj ďalšie diela. Najrozsiahlejšie sú šestnásťzväzkové *Štúdie z Písma*¹³, v ktorých zhrnul svoje odhalenie Biblických prorociev. V tomto diele sú zachované aj jeho ďalšie názory na egyptské piramídy, z ktorých priamo odvodzuje dátum neviditeľného príchodu Ježiša Krista na svet¹⁴. O samotnom diele sa vyslovil nasledovne: "*Nejen že zjišťujeme, že lidé nemohou pochopit boží plán studiem pouhé Bible, ale zjišťujeme také, že když někdo odloží 'Scripture Studies', dokonce i když je už používal, i když se s nimi už seznámil, i když je už deset let četl - jestliže je odloží, ignoruje je a zabývá se pouze Biblií, i když už rozumel Bibli po deset let, naše zkušenost ukazuje, že se za dva roky octne v temnote. Na druhé straně,*

⁷orig. *Three Worlds or Plan of Redemption*

⁸PP 2/92, str. 3

⁹orig. *Zion's Watch Tower and Herald of Christ's Presence*

¹⁰orig. *Zion's Watch Tower Tract Society*

¹¹FP a KS dodávajú, že v roku 1897 sa s ním rozviedla manželka pre dokázané cudzoložstvo s dvomi inými ženami a Russel bol odsúdený na platenie alimentov a súdnych trov. Aby sa tomu vyhol, previedol svoj majetok vo výške 240.000 dolárov na meno náboženskej spoločnosti. Iné pramene túto epizódu nespomínajú.

¹²V tom čase ešte toto pomenovanie nepoužívali a volali sa "Bádatelia Biblie", "Vážni bádatelia Biblie", "Russelovci" a podobne. Nejednota bola odstránená až v roku 1931 (pozri ďalej!).

¹³orig. *Scripture Studies*, podľa PR

¹⁴PP 2/92 str. 3-4

kdyby četl pouze 'Scripture Studies' s jejich odkazy a nepřečetl by ani stránku z Bible jako takové, byl by po dvou letech ve světle, protože by měl světlo Písma."¹⁵ Veľa cestoval po svete, prednášal, kázal a premietal vlastný film Fotodráma stvorenia.

V októbri roku 1914 sa naplnil čas, v ktorom sa mal podľa jeho predpovedí odohrať "Armageddon" a byť úplne zničené satanovo kráľovstvo a nastolené Tisícročné kráľovstvo Kristovo¹⁶. Nestalo sa tak, namiesto toho vypukla Prvá svetová vojna. Nesplnili sa ani predpovede, podľa ktorých sa do tohoto dátumu mali Židia vrátiť do Palestíny a obnoviť tam kráľovstvo. Russel preložil dátum konca Armageddonu na rok 1915¹⁷, neskôr na rok 1918¹⁸. Tohoto dátumu sa už nedožil. Zomrel 31. októbra 1916 vo vlaku zo Santa Fé do Kansas City¹⁹. Pochovaný je v hrobke, ktorá má pre neho príznačný tvar pyramídy ...²⁰

1.1.2. Rutherford - budovanie organizácie

Po Russelovej smrti naplno prepuklo sklamanie z nespĺnených predpovedí. Krízu sa podarilo prekonať až vtedy, keď sa do čela združenia postavil nový prezident, **Joseph Franklin Rutherford** (1869 - 1942), ktorý si neskôr dal prímene "Judge"²¹. Pochádzal z baptistickej rodiny, v roku 1892 ukončil štúdium práva²². Keď začal zavádzať svoje reformy (prirodzene, vždy v Russelovom mene), asi štyritisíc svedkov²³ opustilo hnutie a založilo si vlastnú spoločnosť. Za Prvej svetovej vojny bol od roku 1918 spolu s celým vedením spoločnosti uväznený v Atlante.

V roku 1919 vedenie spoločnosti vyhlásilo lojalitu k štátu a všetci jeho predstavitelia boli oslobodení a ich činnosť bola opäť zlegalizovaná. Založil sa nový časopis *Zlatý vek*²⁴, neskôr premenovaný na dnešný *Prebud'te sa!*²⁵. V roku 1920²⁶ bol v publikáciách *Velký Babylon padol* a *Milióny dnes žijúcich ľudí nezomrú* ohlásený nový, v poradí už štvrtý termín konca sveta, tentoraz na rok 1925 ako na dátum zmätvychvstania Abraháma a starozákonných kniežat a ich príchodu medzi "Bádateľov Biblie", ktorí sa mali slávne premeniť na nebeské duchovné bytosti. Pre patriarchov bola v San Diegu postavená

¹⁵WT 15. 7. 1910, str. 298, podľa PR

¹⁶"...október 1914 roku bude svedkom úplného konca Babylonu 'ako veľkého mlynského kameňa vrhnutého do mora' a úplného zničenia jeho systému." O čom hovorí pastor Russel, podľa fotokópie polskej pôvodiny v PP 2/92, str. 4.

¹⁷"...ustanovenie kráľovstva Božieho sa už započalo ... a 'vojna veľkého dňa Boha Všemohúceho' (Obj 16,14), ktorá sa zakončí R. P. 1915, úplne odstráni všetky dnešné systémy." *Scripture Studies*, kap. Čas sa naplnil, podľa fotokópie polskej pôvodiny v PP 2/92 str. 5

¹⁸Ukončené tajemství, podľa fotokópie polskej pôvodiny v PP 2/92, str. 5

¹⁹FP str. 11

²⁰PR str. 43

²¹v preklade "Sudca"

²²AZ str. 13

²³v tom čase 20 percent z celkového počtu členov hnutia.

²⁴orig, *The Golden Age*

²⁵orig, *Awake!*

²⁶TR str. 11

prepychová vila, nazvaná "Dom kniežat"²⁷, v ktorej malo byť centrum "Tisícročného kráľovstva". Tento dátum bol označený za definitívne potvrdený Bibliou²⁸. Je ale otázne, či samotné ústredie na čele s Rutherfordom týmto predpovediam verilo, pretože práve v tom istom čase vedenie Strážnej veže nakupovalo stále viac a viac pozemkov a parciel a zakladalo nové vydavateľstvá a tlačiarne...²⁹. Koniec sveta nakoniec nenastal, do vily v San Diegu sa "prechodne" nastáhoval Rutherford, namiesto toho však prišiel nový kurz vo vedení spoločnosti.

Na prvom povelovom kongrese "Bádateľov Biblie" v roku 1919³⁰ Rutherford presadil myšlienku silnej centralizácie spoločnosti. Začalo sa obdobie budovania **teokracie**, po prvý raz ohlásené v článku *Narodenie národa* v časopise *Strážna veža* zo začiatku roku 1925³¹. V ďalšom čísle časopisu z toho istého roku bol uverejnený ďalší dôležitý článok *Zmierenie, alebo obeta*, ktorý vyhlásil, že všetci "Bádatelia" sú povinní sa zrieknuť samostatného myslenia a osobnej inšpirácie a bezpodmienečne vykonávať nariadenia ústredia, ktoré presídlilo do **Brooklynu**, kde sídli dodnes.³² Začalo sa obdobie čistenia a preosievania. Demokraticky zvolené orgány jednotlivých zborov boli postupne nahradzované teokraticky menovanými "riaditeľmi zhromaždení"³³, ktorý sprvu fungovali spolu s nimi, no do konca roku 1927 ich úplne nahradili. Bola vymenená aj veľká časť personálu Bételov³⁴, konkrétne v Magdeburgu to bolo až 75 percent.³⁵

V roku 1926 Rutherford úplne zastavil vydávanie Russelových kníh a nahradil ich plne svojimi dielami. Zaviedol prísnu cenzúru v publikačnej činnosti, ktorá trvá dodnes. Začali pokusy využívať rozhlas a gramofón na zvestovateľskú činnosť, ktoré došli až tak ďaleko, že zvestovatelia pri evanjelizácii ani nemohli sami hovoriť, ale len púšťali ľuďom gramofónové nahrávky Rutherfordových preslovov. Už v dvadsiatych rokoch mali Svedkovia vlastnú rozhlasovú stanicu, ktorú však v roku 1957 predali. V tridsiatich rokoch masovo používali autá s ampliómami, v roku 1938 mali nahratých už 430.000 platní s 90 prednáškami Rutherforda.

Na zjazde v Londýne Rutherford už plne oznámil zámer pretvoriť náboženskú spoločnosť "Bádateľov Biblie" na modernú organizáciu a označil ju za "*Božiu manželku*" v protiklade s "*organizáciami satana*". Tie rozdelil na organizácie politické a priemyslové, nazvané "Egypt", náboženské, nazvané "*Moáb*" a "*Edom*"³⁶. Týmto sa vedenie spoločnosti tvrdo postavilo proti akýmkoľvek iným svetským, alebo duchovným štruktúram, ktoré sa ore nich

²⁷orig. *Bét sarim*, z hebr.

²⁸WT 1. 9. 1922, str. 262, podľa PR str. 44

²⁹TR str. 15

³⁰KS, str. 12

³¹TR str. 16

³²TR str. 16. Akékoľvek výrazy typu "dodnes" a pod., použité v práci, sa vzťahujú na stav do **konca februára 1994**.

³³orig. *Service director*, podľa TR

³⁴názov pre miestne centrum Svedkov Jehovových

³⁵TR str. 20-21

³⁶citácie pravdepodobne z Rutherfordovho prejavu na zjazde, podľa TR str. 22

stali nástrojmi Satana. Kongres sa zaoberal aj zvyšovaním predaja Rutherfordových kníh. Zisky z tohoto obchodu dosahovali 200 až 400 percent a boli použité na budovanie organizačnej štruktúry spoločnosti. Keďže išlo o nezdanené zisky, niektorí "Bádatelia" sa z času na čas dostali pre daňové úniky do väzenia, bolo to chápané ako prenasledovanie pre Božie meno³⁷.

V roku 1927 Rutherford vyhlásil novú korektúru učenia spoločnosti, podľa ktorej "verným a rozvážnym otrokom"³⁸ nie je Russel sám, ako sa dovtedy verilo, ale kolektív ľudí na čele organizácie³⁹.

V roku 1931 boli Bádatelia Biblie rozšírení už takmer v päťdesiatych krajinách a ich celkový počet sa blížil k 50.000⁴⁰. V tom istom roku bol na kongrese v Columbe ustálený nový názov spoločnosti: **Svedkovia Jehovovi** a v roku 1932 sa v knihe *Zabezpečenie* objavili prvé tézy o rozdelení Svedkov na "triedu 144 000" a "ostatné ovce"⁴¹.

Rutherford zomrel v roku 1942 a zanechal za sebou pomerne dobre fungujúcu organizáciu.

1.1.3. Konsolidácia

Nasledujúcim prezidentom spoločnosti sa stal **Náthan Knorr** (1905 - 1977), ktorý pokračoval v centralistickom kurze svojho predchodcu. Dal mu však trochu ľudskejší ráz a skoncoval s Rutherfordovou praxou "Uver, alebo zahyň!"⁴² Zrušil tiež prax prehrávania nahrávok predstaviteľov ústredia a zvestovatelia už mohli aj samostatne hovoriť. Dosiahlo sa to i vďaka tomu, že sa prehľadila príprava zvestovateľov a dôkladnejšie sa pripravovalo učenie Svedkov v Brooklynskej Biblickej škole⁴³. Knorr kládol veľký dôraz aj na výchovu kádrov a funkcionárov. Staral sa o zvestovateľskú službu a šírenie organizácie do iných krajín, skvalitnila sa i príprava priekopníkov⁴⁴. Mnohonásobne sa zvýšila produkcia kníh a časopisov a vytvoril sa systém ich bezrizikového odbytu. V zahraničí sa Knorr usiloval o zlegalizovanie organizácie a jej pretvorenie na serióznú náboženskú inštitúciu.

Za jeho vedenia bol zaznamenaný kvantitatívny nárast organizácie, ale i hlboká kríza, keď sa v roku 1975 nesplnilo ďalšie proroctvo o "Armageddone" a konci sveta.⁴⁵ Toto proroctvo Knorr ohlásil v roku 1968⁴⁶. Po tomto poslednom neúspešnom pokuse presne ustáliť dátum konca sveta bolo

³⁷TR str. 23

³⁸termín Svedkov Jehovovych, označujúci ich "učiteľský úrad" (porov. Mt 24,45-51)

³⁹WT 20/71, čl. Nástroje najvyššieho Boha, podľa BS, str. 54

⁴⁰LH, str. 359

⁴¹porov. časť o doktríne

⁴²KS str. 14. "zahyň" nechápať v zmysle zavraždenia neposlušného člena.

⁴³KS str. 14

⁴⁴orig. Pioneers, zvestovatelia venujúci sa evanjeliácii na plný úväzok

⁴⁵Po tomto neúspešnom proroctve opustil Organizáciu asi jeden milión sklamaných zvestovateľov; podľa JB, str. 54

⁴⁶"Rok 1975 bude koncom 6000 rokov ľudských dejín od narodenia Adama", WT 15. 8. 1968, str. 494, podľa PR str.45

oznámené, že koniec nastane prv, než zomrie generácia z roku 1914, čiže ľudia, ktorí boli v tomto roku v rozumnom veku⁴⁷ a tak je tomu dodnes.

V súvislosti s touto krízou došlo k výraznému obmedzeniu prezidentských právomocí a rozšíril sa pôvodne sedemčlenný "prvý zbor".

Po smrti Nathana Knorra sa začiatkom osemdesiatych rokov prezidentom organizácie stal **Frederick W. Franz**. Prezidentskú funkciu vykonával viacmenej formálne, skutočná výkonná moc prešla na prvý zbor. Po jeho smrti v roku 1993 sa prezidentom organizácie stal **Milton G. Henschel**, ktorý ním je dodnes.

1.1.4. Dejiny organizácie v Čechách a na Slovensku

V našich krajinách sa idei Svedkov Jehovových začali objavovať pred Prvou svetovou vojnou. Prišli k nám z USA prostredníctvom navrátilcov. Ešte za Russelovho života vznikol na Slovensku **Slovenský biblický zbor**. Okrem toho sa u nás aktivizovali aj nemeckí Bádateľia biblie, koordinovaní pobočkou v Barmen-Elberfelde.

Po Prvej svetovej vojne a hlavne v tridsiatych rokoch sa rozšírila členská základňa bádateľov hlavne v Čechách, v rokoch 1924-1925 sa v Brne vybudovalo **stredisko**, ktoré začalo rozširovať ich publikácie, hlavne Strážnu vežu. Pod patronátom stredo európskeho byra v Berne bola nakoniec v Prahe založená odbočka organizácie (Bétel?) a v roku 1932 Ministerstvo vnútra Československej republiky organizáciu legalizovalo. Tesne pred druhou svetovou vojnou bolo na území Československa 1.166 zvestovateľov. Po obsadení Čiech a vytvorení protektorátu bola činnosť svedkov v Čechách zakázaná a časť z nich sa dostala do koncentračných táborov. Organizácia napriek tomu pracovala ďalej v ilegalite a dokonca udržiavala i naďalej kontakt s centrom v Berne. Na Slovensku boli sledovaní, zakázaní však neboli.

Po vojne bola činnosť pobočky obnovená, pravdepodobne aj do Československa zavítal na svojej inšpekčnej ceste nový prezident organizácie **Nathan Knorr** spolu vtedajším sekretárom a terajším prezidentom M. G. Henschelom. V roku 1946 bolo v republike evidovaných 1.209 zvestovateľov. V roku 1947 v Brne a naposledy v roku 1948 v Prahe sa konali zjazdy Svedkov Jehovových. V roku 1949 boli v súvislosti s nástupom komunizmu zakázaní. Napriek tomu ich počet rástol: v roku 1950 ich bolo 2,882, v roku 1951 už 3,705.

V roku 1960 nastal rozkol. Časť organizácie na čele s B. Mullerom sa usilovala o legalizáciu a spoluprácu so štátom. Iniciatíva sa však pravdepodobne neujala a najneskôr po novembri 1989 táto skupina musela zaniknúť.

Po novembrovej revolúcii bola organizácia opäť zlegalizovaná a v súčasnosti vyvíja intenzívnu činnosť.

⁴⁷PR str. 45

1.2. Organizácia v súčasnosti

1.2.1. Štruktúra a život organizácie⁴⁸

1.2.1.1. Vývoj organizačných štruktúr

Štruktúra organizácie Svedkov Jehovových prešla od svojho vzniku až podnes dramatickými zmenami. V časoch Russela išlo o relatívne **demokratickú** náboženskú spoločnosť, ktorej jednotlivé zbory mali značnú samostatnosť, "... v oblasti zborovej organizácie ... ešte stále prevládali falošné náboženské názory. Až do 20. storočia sa starší v zboroch volili demokratickým hlasovaním - zdvihnutím ruky."⁴⁹

Nástup Rutherforda do funkcie prezidenta spoločnosti znamenal začiatok odstraňovania týchto "falošných náboženských názorov". Proces centralizácie vyvrcholil v roku 1938. V tomto roku centrála Svedkov Jehovových v Brooklyne pripravila rezolúciu, v ktorej uznala Spoločnosť Strážnej veže za **viditeľného zástupcu Ježiša Krista na zemi** a preto ju požiadala, aby "*Spoločnosť organizovala službu a ustanovovala služovníkov pre našu skupinu.*"⁵⁰ Túto rezolúciu si Rutherford nechal odhlasovať vo všetkých zboroch a tým definitívne odstránil posledné zvyšky demokracie v hnutí a začalo sa obdobie **teokracie**.

Od toho času je organizácia Svedkov Jehovových považovaná za viditeľnú pozemskú časť neviditeľnej a univerzálnej nebeskej organizácie. Táto organizácia svojou mocou a autoritou prevyšuje všetky ostatné pozemské organizácie a ustanovizne. Na jej čele stojí sám Ježiš Kristus v zastúpení **Prvého zboru** v Brooklyne: "*Když Pán přišel v roce 1919 vykonat prohlídku, zjistil, že zbývající z této skupiny (pomazaných) věrně a rozvážně rozdávají "zásobu jídla", a ustanovil je nade vším svým majetkem.*"⁵¹ V zmysle tohoto prehlásenia sa potom začali všetky pokyny, predpisy, akcie, a vôbec celá činnosť organizácie interpretovať ako prejav Jehovovej vôle. "*Členovia "velkého zástupu" nemajú diskutovat' o nijakom poverení, ktoré učinil "verný a rozvážny otrok" a nemajú sa ho snažit' ani upravovat'...*"⁵² Takéto konanie by totiž napríklad v prípade menovania predstavených jednotlivých zborov ústredím v Brooklyne, bolo "*vzburou proti Svätému duchu, lebo Svätý duch zodpovedá za menovanie starších mužov v zbere.*"⁵³

⁴⁸Ak nie je uvedené inak, sú použité informácie podľa SJ.

⁴⁹WT 4/1984, str. 12; podľa SJ, str. 181

⁵⁰Jehovas Zeugen in Gottes Vorhaben, str. 148-149; podľa SJ, str. 181

⁵¹WT 5/1984, str. 14. Pod "zásobou jídla" sa rozumie doktrína Svedkov Jehovových. Za zmienku pritom stojí, že v tom čase bol podľa knihy *Ukončené tajemství* (vydaná v roku 1917) označený za "verného a rozvážneho otroka" výlučne Russel. Až v roku 1927 aprílová Strážna veža uverejnila nový objav, podľa ktorého týmto "otrokom" je celý kolektív ľudí, teda **Prvý zbor**. Samotná téza o "pomazanom ostatku" sa začala podrobnejšie rozvíjať až v roku 1935 (porov. LH, str. 358). V čase proklamovanej Kristovej inšpekcie teda prvý zbor ešte vôbec nejestvoval. Všetko podľa BS, str. 53 - 54.

⁵²WT 2/1971, str. 16; podľa SJ, str. 180

⁵³WT 7/1975, str. 137 - 138; podľa SJ, str. 180

Až do sedemdesiatych rokov si vedenie Spoločnosti Strážnej veže udržiavalo privilegované pozície, najmä prezident hnutia, ktorý mal v súlade s doktrínou o teokracii v podstate neobmedzenú právomoc. Uplatňoval ju prostredníctvom direktória, ktoré malo sedem členov vrátane viceprezidenta, sekretára a pokladníka. Potom však nastaly výrazné zmeny v direktóriu, ktoré sa rozšírilo o ďalších dvoch členov a neskôr v novembri 1974 o ďalších osem funkcionárov. Direktórium (=vedúci prvý zbor) tak dosiahlo počet 18 členov. Po neúspešnom konci sveta v roku 1975 sa dramaticky obmedzili právomoci prezidenta, ktorý už dnes nehrá žiadnu významnejšiu úlohu v živote organizácie a dôraz sa kladie na kolektívne riadenie podľa vzoru ranokresťanských obcí⁵⁴.

V jednotlivých zboroch boli v časoch Russela vedúcimi orgánmi rady starších, volené samotným zborom. Rutherford ich postupne zrušil a presadil vedenie zboru jediným dozorcom ("riaditeľom zhromaždenia") s absolútnou teokratickou právomocou. Jeho nástupca Nathan Knorr ich na kongrese v roku 1971 opäť obnovil.

1.2.1.2. Štruktúra a život organizácia dnes

Predstavenstvo organizácie Svedkov Jehovových sídli v Brooklyne. Tu sa nachádza **ústredný Bétel** organizácie, spolu s redakciami kníh a časopisov a s veľkými tlačiarňami. Nachádzajú sa tu aj priestory pre organizovanie škôl a kurzov. Bétel je podporovaný vlastnými farmami, ktoré zabezpečujú režiú vyše 1.300 zamestnancov Bételu a tlačiarňí, ktorí pracujú bez mzdy, iba za minimálne vreckové.

Riadiaca činnosť ústredia v Brooklyne sa realizuje pomocou **hierarchického územného** členenia organizácie. Najnižšou organizačnou zložkou je **zbor**, ktorý je tvorený niekoľkými desiatkami zvestovateľov. Dvadsať zborov tvorí **kraj**, niekoľko krajov dohromady tvorí **oblasť**. Jednotlivé oblasti sa začleňujú do **zón**, ktorých je od roku 1956 na svete desať.

Oblasť je riadená **odbočkou**⁵⁵ Spoločnosti Strážnej veže, pri ktorej je Bétel. Od roku 1975 jej činnosť riadi výbor odbočky, dovtedy mal túto funkciu dozorca odbočky.

Oblasti, kraje a zóny nemajú svoje administratívne ustanovenia, predstavujú len územné ohraničenie. Niekedy sa v nich konajú rôzne krajské, oblastné a zonálne zjazdy. Existujú v nich však rôzne typy dozorcov: Inšpekciu na týchto územiach vykonávajú **cestujúci dozorcovia** Spoločnosti. **Krajskí** dozorcovia sú napríklad povinní navštíviť každý zbor vo svojom kraji najmenej raz za šesť mesiacov a stráviť v ňom štyri dni. Okrem toho by sa mal spolu s ostatnými zúčastňovať na zvestovateľskej službe, aj keď nemá presne určené, koľko hodín má tejto činnosti venovať. Podobne je povinný stretávať sa s pioniermi a s vedúcimi jednotlivých zborov. **Oblasťný dozorca** má podobnú náplň práce, je povinný stráviť určený čas v každom kraji, kontrolovať

⁵⁴WT 18/1975, str. 365; podľa SJ str. 1848

⁵⁵v roku 1983 ich bolo na svete 95

krajských dozorcov, spolupracovať na príprave krajských zjazdov. Navštevuje tiež aj jednotlivé zbory a zúčastňuje sa aj na ich zvestovateľskej činnosti. **Zonálny dozorca** vykonáva inšpekciu odbočiek vo vlastnej zóne.

Každý **zbor** má pridelený vlastný obvod, do ktorého patrí 200 až 300 bytov a viac, podľa konkrétneho počtu svedkov v danej oblasti. Zvestovateľskú a inú činnosť v zbore riadia funkcionári, ktorých v mene Spoločnosti Strážnej veže teokraticky menuje výbor príslušnej odbočky.

Predstavenstvo zboru formálne tvorí **rada starších**, ktorá zo svojich radov navrhuje odbočke kandidátov na funkcionárov zboru: predsedajúceho dozorcú, dozorcú služby, dozorcú teokratickej školy a tajomníka. Zabezpečuje tiež pravidelné podávanie správ o stave zboru odbočke, kontroluje dodržiavanie predpisov a organizuje "pamätnú slávnosť". Okrem nej pôsobia v zbore dva výbory a to: **služobný výbor**, ktorý tvoria bývalý predsedajúci dozorca z predchádzajúceho roku, súčasný predsedajúci dozorca a predsedajúci dozorca navrhnutý na nasledujúci rok, a **právny výbor**, ktorý je na konkrétne prípady menovaný radou starších a rieši disciplinárne priestupky členov organizácie. Tvoria ho traja starší, z ktorých jeden výboru predsedá.

Predsedajúci dozorca riadi celú činnosť zboru. Organizuje a vedie služobné zhromaždenia a verejné prednášky, predsedá rade starších a prostredníctvom tajomníka podáva odbočke správy o stave zboru. Týždeň i viac trávi na v jednotlivých štúdijských skupinách a zúčastňuje sa na ich zvestovateľskej službe.

Tajomník zodpovedá za vedenie záznamov zboru a zvestovateľskej činnosti a za korešpondenciu so Spoločnosťou Strážnej veže.

Dozorca služby zodpovedá za zvestovateľskú činnosť zboru a má na starosti časopisy a literatúru. Navštevuje jednotlivé štúdijské skupiny, zúčastňuje sa na zvestovateľskej službe a na jej vyhodnocovaní.

Dozorca teokratickej školy zabezpečuje týždenné školenia zvestovateľov podľa jednotných celoročných osnov.

Vedúci štúdijských skupín zabezpečujú týždenné štúdium časopisu Strážna veža a iných publikácií, vydaných ústredím v Brooklyne. Osobne sa starajú o prípravu a pokroky zvestovateľov vo svojej skupine. Vedú tiež evidenciu záujemcov o členstvo v organizácii a organizujú u nich dodatočné návštevy a domáce štúdium.

Zvestovatelia stoja na najnižšom stupni hierarchie organizácie, tvoria "radových" veriacich. Okrem bežných zvestovateľov tu jestvujú ešte pionieri a zvláštni pionieri, na Slovensku väčšinou označovaní ako priekopníci.

Pionierom sa môže stať každý, kto je aspoň pol roka pokrstený a pracoval počas tohoto času ako zvestovateľ, absolvoval mesačne priemerne 12 hodín zvestovateľskej služby, určený počet dodatočných návštev a domáce štúdium Biblie. Od pioniera sa požaduje výkon 1200 hodín zvestovania ročne, čiže asi 100 hodín mesačne. Môže byť aj zamestnaný, musí však svoje zamestnanie obmedziť na minimum. Pomocný priekopník musí vykazovať aspoň 60 hodín mesačne. Ideálom je profesionálny zvestovateľ "celým časom".

Zvláštni priekopníci musia vykazovať 150 hodín zvestovateľskej činnosti mesačne plus 50 dodatočných návštev. Pri tomto výkone nadobúdajú nárok na finančnú podporu ústredia. V roku 1983 z 2,5 milióna Svedkov tvorili

pionieri 200 tisíc. Ústredie vyvíja veľkú aktivitu na povzbudzovanie Svedkov, aby sa stali pioniermi: "Môže ma Jehova ospravedlniť, že nie som priekopníkom? Mám na to dôvod?"⁵⁶

Zvláštnu skupinu v Organizácii Svedkov Jehovových tvorí tzv. **Pomazaný ostatok**⁵⁷. Sú to poslední ľudia z "triedy 144 000" vyvolených pre "nebeskú nádej". Môžu sem patriť iba Svedkovia, narodení do roku 1935⁵⁸. Iba z ich radov môže byť zvolený prezident spoločnosti a len oni môžu tvoriť vedúci zbor. Na pamätnej slávnosti v roku 1982 sa ich zúčastnilo 9,529, v roku 1991 už len 8,850⁵⁹. Ich počet, pochopiteľne, neustále klesá.

Štúdium zvestovateľov je sústredené na školenia:

Teokratická škola kazateľskej služby (od r. 1943), slúži na "školenie mužov a žien v umení vyučovať a vyjadrovať sa v súlade s biblickými zásadami."⁶⁰ Koná sa v strede týždňa.

Štúdium strážnej veže (od r. 1922).

Biblické štúdium knihy.⁶¹

Kurz rétoriky (od r. 1942).

Verejná prednáška. Trvá 45 minút a po nej "nasleduje hodinová zborová úvaha (s pomocou otázok a odpovedí) na biblickú tému, ktorá sa týka kresťanského učenia, alebo správania."⁶²

Všetkých päť sa koná raz týždenne.

Samotné štúdium spočíva hlavne v snahe čo najviac si zapamätať z preberanej látky. Napríklad pri štúdiu Strážnej veže sa preberá text, ktorý je špeciálne určený na toto štúdium. Jeho forma je približne takáto:

Príklad štúdiijného textu:⁶³

"Veľmi Vám ďakujem za vynikajúce informácie v článku 'Môžeš nájsť útechu v čase tiesne', ktorý vyšiel v Strážnej veži," napísala jedna kresťanská sestra. "Veľmi veľa z toho, čo ste uviedli, presne vystihuje pocity, s ktorými som musela bojovať; akoby bol tento článok napísaný práve pre mňa ... Kde inde môžeme nájsť sľuby o večnom živote v raji v blízkej budúcnosti a v súčasnosti balzam na naše duše! Ďakujem Vám. Milionkrát ďakujem."¹

⁵⁶WT 10/1984, str. 15; podľa SJ, str. 203

⁵⁷Iné názvy pre túto triedu: Dávidova trieda, duchovný Izrael, nový Izrael, duchovné semeno, nový Jeruzalem a pod. Podľa SJ str. 97

⁵⁸SJ str. 97

⁵⁹WT 3/1992, str. 19

⁶⁰ZN, str. 361

⁶¹t. j. publikácie Spoločnosti Strážnej veže

⁶²ZN, str. 362

⁶³WT 1/1994, str. 20, článok STRÁŽNA VEŽA A PREBUŽTE SA! - AKTUÁLNE ČASOPISY PRAVDY.

²Mal si niekedy takéto pocity? Zdalo sa ti niekedy, že niečo v Strážnej veži, alebo v našom druhom časopise *Prebudte sa!* bolo napísané osobitne pre teba? Čím to je, že naše časopisy chytajú ľudí za srdce? A ako môžeme pomáhať druhým, aby mali úžitok z posolstva, ktoré zachraňuje? - 1. Timotejovi 4:16.

Tento text bol pod čiarou doplnený nasledujúcimi otázkami:

1, 2. a) Aké pocity mala jedna sestra vďaka tomu, čo čítala v jednej Strážnej veži?

b) Aké otázky vznikajú v súvislosti s našimi časopismi?

Každý odstavec má svoju presne určenú otázku. Vedúci štúdijnej skupiny číta článok v Strážnej veži a po každom odstavci položí plénu príslušnú otázku pod čiarou. Poslucháči sa prihlásia, vedúci jedného z nich vyvolá a ten povie odpoveď, čiže v podstate zopakuje obsah odstavca. Potom sa rovnako pokračuje ďalším odstavcom atď. Svedkovia sú pritom povzbudzovaní, aby si z článku čo najviac zapamätali: "*Keď si prečítal článok, alebo kapitolu, zastav sa a porozmýšľaj, aby si si v mysli obnovil obraz tak, že použiješ podtitulok, kľúčové vety, otázky dolu na strane a hlavné myšlienky, ktoré si si počas štúdia podčiarkol. ... Potom zavri časopis, alebo knihu a zisti, či to môžeš zopakovať bez toho, aby si sa pozeral na tlačenu stránku. Bude to trvať len minútu, alebo dve, ale potom sa ti veci pevne vryjú do pamäti. Osvojiš si ich a budeš ich môcť ďalej používať...*"⁶⁴

Samotný priebeh zhromaždenia je pevne daný ústredím, ako to ukazuje aj nasledovná ukážka:⁶⁵

PRVÉ ZHROMAŽDENIE

Motto: Byť verným a lojálnym voči organizácii.

5 min. Úvodné slová, text, komentáre.

20 min. Preslov o mesačnom motte "Byť verným a lojálnym voči Božej organizácii". /Materiál vid' SV 8/65 /

15 min. Spoločný rozhovor o myšlienkách dopisu spoločnosti pod vedením služobníka strediska. /str. 1/

10 min. Živo a nadšene predložte "Teokratické správy". /str. 6/

10 min. Záverečné pripomienky služobníka strediska.

⁶⁴Denné texty, odsek 12 a 30; podľa SJ

⁶⁵podľa SJ, str. 199, fotokópia pôvodnej inštrukcie.

Pre funkcionárov a misionárov sú určené dve školy: **Škola Služby kráľovstva a Misionárska škola Strážnej veže**, všeobecne označovaná ako **Gileád**. Prvá funguje pri všetkých pobočkách a má za úlohu pripravovať dozorcov, ich pomocníkov a služobníkov pre biblické štúdium knihy.

Gileád funguje od roku 1943 pri Brooklynskom Bételi. Organizuje päťmesačné kurzy, zamerané na doktrínu organizácie a výuku jazykov, ročne ich ukončuje asi sto frekventantov. Absolventi sú posielaní do oblastí, kde sa činnosť organizácie dostáva do mimoriadnych ťažkostí až krízy, prípadne tam vôbec nejstvue.⁶⁶

V jednotlivých regiónoch sa pravidelne konajú **zjazdy** Svedkov Jehovových. V každom kraji sa Svedkovia dva razy do roka schádzajú na jednodennom až dvojdennom zjazde, kde sa schádza od 200 do 3,000 zvestovateľov. Raz do roka sa koná niekoľkodňový oblastný zjazd, niekedy je namiesto neho zorganizovaný ešte väčší národný, alebo medzinárodný zjazd. Konajú sa zväčša na štadiónoch a v športových halách. Témy, preberané na zjazdoch, sú centrálné určené ústredím v Brooklyne, pri príležitosti zjazdov sa zvykne aj udeľovať krst novým členom organizácie.⁶⁷

V Organizácii prakticky **nejstvue** žiadna forma **kultu**, ak za ňu nepovažujeme zvyk uvádzať a zakončovať štúdijnú hodinu piesňou, ktorú na to-ktoré štúdium predpisuje Strážna veža k danému článku. Rovnako tu absentuje duchovný život a mystický rozmer, celý život veriaceho stojí len na dodržiavaní stanovených noriem a štúdiu doktríny Strážnej veže. Organizácia je stavaná tvrdo racionálne⁶⁸ a nemá ani najmenší zmysel pre tajomstvo v zmysle kresťanskom a obzvlášť katolíckom.

Jediné, čo nám u Svedkov Jehovových pripomína kult, je **Pamätná slávnosť** - pripomienka Poslednej večere. Koná sa raz do roka v čase židovskej veľkej noci, teda 14. nisana. Prítomní si na nej podávajú chlieb a víno, požívajú ho však iba členovia "pomazaného ostatku"⁶⁹. Ide tu pritom výlučne len o spomienku, akákoľvek sviatosť je tu vylúčená zo strany samotných svedkov, ktorí sami chlieb a víno považujú len za symboly.⁷⁰

Významnou udalosťou v živote Svedka Jehovovho je aj **krst**. Svedkovia neuznávajú krst v žiadnej z cirkví a denominácií a preto každý Svedok je pri vstupe do organizácie pokrstený. Konajú sa hromadne pri príležitosti zjazdov na kúpaliskách, v riekach a podobne. Pozostáva zo sprievodu adeptov, svedkov a divákov, ktorí sa spievajúc odoberú na miesto krstu, potom nasleduje spoločná modlitba, príhovor zástupcu organizácie, znovu modlitba a spev. Jednotliví adepti potom vstupujú do vody, kde ich očakáva ceremoniár. Ten im položí dve otázky: "*Vyznal si sa pred Bohom ako hriešnik, ktorý potrebuje*

⁶⁶Doteraz sa absolventi Gileádu aktivizovali asi v 200 krajinách; WT 1. 5. 1994, str. 19.

⁶⁷Júdaje v tomto odstavci sú prevážne zo ZN, str. 199 - 200

⁶⁸Nie v tom zmysle, že by ich náuka a argumentácia boli skutočne racionálne získané a premyslené.

⁶⁹pretože zmluvu o účasti na nebeskom živote uzavrel Johova iba s "pomazanými".

⁷⁰Až do roku 1935 požívali chlieb a víno aj ostatní Svedkovia a považovalo sa to za správne "zvlášť u horlivých služobníkov celým časom". V roku 1935 bolo ohlásené zromažďovanie veľkého zástupu pre pozemskú nádej a títo svedkovia prestali prijímať symboli chleba a vína. WT 1. 5. 1994, str. 28-29.

záchranu a uznal si, že zachrániť ťa môže iba on a jeho syn Kristus?" a "Odovzdal si sa úprimne Bohu na základe viery v Boha a v jeho opatrenia na spásu, aby si odteraz konal podľa jeho vôle, tak ako ti to zjavuje prostredníctvom Krista Ježiša a Biblie, osvietenej Duchom svätým?"⁷¹. Po kladnej odpovedi adepta pokrstí ponorením do vody smerom dozadu, adept má ruky skrížené na prsiach. Krstí ho podľa Biblickej formuly "v mene Otca i Syna i Duch svätého".

Samotný krst nemá podľa Svedkov žiaden očistný význam, je to jednoducho iba "slávnostný sľub" Jehovovi, ktorým sa začleňuje do "spoločnosti nového sveta", nič viac. To je aj dôvod, prečo sa krsty v iných cirkvách neuznávajú.

1.2.2. Fakty a čísla⁷²

V Čechách a na Slovensku je v súčasnosti nasledovný stav Svedkov Jehovových:

	služobný rok 1992:	služobný rok 1993: ⁷³	
Vrcholný počet zvestovateľov	25,435	15,730	11,100
Priemerný počet priekopníkov	1,524	1,023	549
Počet zborov	430	267	184
Počet odzvestovaných hodín	4,624,248	2,889,498	1,783,984
Počet na pamätnej slávnosti	54,082	35,519	24,058
Počet obyvateľov na 1. zvestovateľ	612	656	479
= % obyvateľstva	0.105%	0.152%	0.209%
Percentuálny ročný prírastok	8%	6%	4%

Situácia Svedkov Jehovových vo svete je nasledovná:

Vrcholný počet zvestovateľov	4,472,787	4,709,889
Priemerný počet priekopníkov	605,610	623,006
Počet zborov	69,558	73,070
Počet odzvestovaných hodín	1,024,910,434	1,057,341,972
Početnej na pamätnej slávnosti	11,431,171	11,865,765
Počet krajín	229	231 ⁷⁴
Percentuálny ročný prírastok	5.4%	4.5%

⁷¹WT 16/1968, str. 489, nem.; podľa SJ, str. 104

⁷²údaje sú prebraté z vyhodnotení "služobných rokov" 1992 a 1993 v časopisoch WT 1/1993 a 1/1994. Pojem "služobný rok" sa vzťahuje na obdobie od 1. októbra predchádzajúceho do 30. septembra daného roku; SJ str. 35

⁷³ČR + SR

⁷⁴zrejme nárast o krajiny, ktoré sa rozdelili - porov. našu republiku.

1.3. Doktrína Organizácie

Učenie Svedkov Jehovových prešlo za niečo vyše 100 rokov existencie hnutia podstatnými zmenami. Preto ani nie je možné u nich nájsť niečo ako stabilnú vierouku. V časoch Russelových sa ako štandardné vieroučné dielo používali jeho *Štúdie Písma*. Ich posledný zväzok, *Doväšené tajomstvo*, vydal až Rutherford po Russelovej smrti.

Po skončení druhej svetovej vojny sa ako príručka základnej vierouky odporúčala kniha *Boh je verný*. Koncom päťdesiatych rokov ju vystriedala kniha *Od strateného raja k raju znovuzískanému*, v sedemdesiatych rokoch zase *Pravda, ktorá vedie k večnému životu*, potom *Zjednotení v uctievaní jediného pravého Boha*.⁷⁵ V súčasnosti je základným katechizmom Organizácie kniha *Môžeš žiť navždy v pozemskom raji*. Z tejto knihy budeme čerpať aj základné informácie o súčasnom vieroučnom systéme Svedkov Jehovových. V prípade, že k daným tézám sú k dispozícii informácie o vývoji doktríny v tejto oblasti, budeme ich uvádzať odlišným typom písma v komentároch. Cieľom tejto práce nie je podať kritiku učenia Svedkov Jehovových, napriek tomu však na niektorých miestach uvádzame v poznámkach pod čiarou postrehy k týmto tvrdeniam.

Samotnú náuku sme rozdelili do tématických okruhov podľa vzoru katolíckej dogmatiky. Samotná kniha *Môžeš žiť navždy v pozemskom raji* usporadúva náuku inak.

1.3.1. Boh Jehova⁷⁶

1.3.1.1. Boh - Otec

Na celom svete sa uctieujú množstvá bohov. Biblia súhlasí s tým, že "je mnoho bohov", ale hovorí aj to, že "je skutočne *jeden* Boh, Otec, z ktorého je všetko" (1. Kor 8,5.6).

Boha možno odvodiť zo stvorenstva. Tak, ako má dom svojho tvorcu, tak musí mať svojho tvorcu aj omnoho zložitejší vesmír. Organizácia vesmíru predpokladá inteligenciu. Kde je inteligencia, tam je aj osoba. Preto je jasné, že Boh je osobou. Je osobou duchovnou a má duchovné telo⁷⁷. Ako taký musí niekde žiť. Biblia hovorí, že nebesia sú Božím "pevne založeným *príbytkom*" (1 Krľ 8,43).

To, že je Boh osobou, istotne nijak neobmedzuje jeho moc a veľkosť a nemalo by to ani zmenšovať našu úctu k nemu. Môžeme ho prirovnať k elektrárni, ktorá stojí na jednom mieste, ale elektrina z nej sa rozvádza do celej oblasti. Tak i Boh. Je v nebesiach, ale Božia neviditeľná činná sila svätý duch⁷⁸

⁷⁵*SJ, str. 119*

⁷⁶*Vo formuláciách náuky sa usilujeme maximálne zachovať reč a výrazy, ako sú v ZN*

⁷⁷*osobou v plnom zmysle, priestorovo lokalizovateľnou*

⁷⁸*Bližšie o tejto téze ďalej*

je pozorovateľná v celom vesmíre. Jej pôsobením Boh stvoril nebesia, Zem i všetko živé a na to nemusel byť prítomný v tele, stačilo, že (*na miesto stvorenia*) vyslal svoju účinnú silu, aby to vykonala. Preto, i keď je v nebesiach, môže zároveň o všetkom vedieť.⁷⁹

Božie neviditeľné vlastnosti sú zreteľné od stvorenia sveta a možno ich vnímať zo stvorených vecí. Z vesmíru a z pohľadu na Zem vidíme, že Boh je veľmi múdry, štedrý a stará sa o svoje tvorstvo. Svedčia o tom aj naše zmysly: nie sú nevyhnutne potrebné pre život, skôr sú to dary štedrého Boha, ktorý myslel na svojich tvorov - Gn. 2,9; 1. Jn 4,8. Zo zaobchádzania Boha s ľudstvom môžeme vybadať, že Boh má veľký zmysel pre spravodlivosť a nedáva prednosť žiadnej ľudskej rase. Neposlušnosť ľudí ho zarmucuje a spôsobuje mu bolesť.

1.3.1.2. Božie meno

Slovo "boh" je iba titulom, nie je menom Boha. Božie meno poznávame z Biblie, kde sa vyskytuje asi 7000 krát. Vo väčšine populárnych prekladov sa toto meno vyskytuje zriedka, alebo v nich nie je vôbec. Je zvykom nahradzovať ho slovami "Pán", "Boh", "Hospodin". Niektorí sa tu odvolávajú na prax Izraelčanov nikdy toto meno nevyslovovať.

Hoci nie je jasné, ako sa toto meno presne vyslovovalo, používame tvar "Jehova", pretože sa používa mnoho storočí a je najznámejší.

Ak používame⁸⁰ mená iných biblických osôb, mali by sme používať aj meno Božie. Nezáleží tu pritom na pôvodnej hebrejskej výslovnosti, veď i Ježiš sa pôvodne hebrejsky vyslovoval ako "Ješua". Ten, kto Božie meno nepoužíva, nemôže patriť k tým, ktorých si Boh vyberá ako "ľud pre svoje meno". (Sk 15,14) Mali by sme ho preto vyslovovať a aj ho chváliť, ako to robil Ježiš.

Samotný Ježiš sa o Božom mene opakovane zmieňoval vo svojich modlitbách⁸¹. Hoci Židia prestali (s výnimkou veľkňaza pri službe v Chráme) toto meno vyslovovať, Ježiš sa nemohol riadiť takouto nebiblickou tradíciou. Pri jednej príležitosti čítal v synagóge časť z Izajášovho zvitku, dnes je to Iz 61,1n., kde sa Božie meno vyskytuje viac než len raz. Nahradil ho slovom "Pán"? To určite nie! Veď čítame, že "učil ako ten, ktorý má moc, *nie* ako ich znalci Písma" - Mt 7,29.⁸² Požiadavok používať meno "Jehova" formuluje aj v prosbe "posväť sa tvoje meno"⁸³

⁷⁹Antropomorfizmi v chápaní Boha sa napríklad prejavujú aj v štúdiom článku "Jehovov nebeský voz v pohybe", kde sa hovorí: "...pred 2600 rokmi Boh Jehova odhalil, že má neprekonateľný druh dopravy, aký ešte žiaden inžinier nevidel. Je to obrovský, bázeň vzbudzujúci voz! Je to divné, že stvoriteľ vesmíru riadi vozidlo podobné vozu? Nie, pretože Jehovov nebeský voz sa úplne odlišuje od dopravných prostriedkov zhotovených ľuďmi"; WT 6/1991, str. 8. Ak niekde v jehovistickej literatúre vidíme obrázky Ježiša, tróniaceho na tróne medzi hviezdami nad zemeguľou, treba si uvedomiť, že tu nejde len o symbolickú kresbu, ale Svedkovia to tak vo veľkej miere aj skutočne chápu.

⁸⁰Ialej podľa publikácie "Božie meno, ktoré pretrvá navždy"

⁸¹V NZ nie je doložené jediné miesto, kde by sa vyskytovalo meno "JHWH", vždy sa dôsledne nahradzuje gréckym slovom "Kyrios", čo v preklade znamená Pán.

⁸²Táto udalosť sa nachádza v Lk 4,16 - 21. Evanjelista komentuje, že prítomní sa divili "milým slovám", ktoré vychádzali z Ježišových úst. Ak si uvedomíme situáciu, aká ohľadom vyslovovania Božieho mena vládla v Izraeli v časoch Pána Ježiša; v prípade, že by Ježiš skutočne vyslovil toto nevysloviteľné meno,

Preto i v *Preklade nového sveta Svätých písiem* Svedkovia v samotnom Novom Zákone "obnovili" meno JEHOVA na 237 miestach⁸⁴, hoci pre takéto sfaľšovania textu Písma nemali ani najmenší dôvod, ako sme si už povedali. Podobne v Starom Zákone "obnovili" toto meno na miestach, kde sa pôvodne používalo slovo "adonaj", čiže Pán, reč však bola o Bohu a tiež aj na iných miestach, napríklad aj niektoré výskyty mena "elohím", čiže Boh.. Celkove rozmnožili počet SZ výskytov tetragramatonu z 6823 na 6973! Pri všetkej tolerancii a korektnosti takéto svojvoľné a ničím nepodložené počínanie nie je možné označiť za nič iné, než hrubé a neúctivé zasiahnutie do inšpirovaného textu v snahe urobiť ho na "svoj obraz".

1.3.1.3. Ježiš Kristus

Ježiš Kristus je mocným duchovným synom Jehovu, ktorý jestvoval už pred narodením z Márie. Mal neviditeľné duchovné telo, podobné Jehovovmu. Predtým, ako prišiel na Zem, bol označovaný ako Božie *slovo*. Tento titul ukazuje, že v nebi slúžil ako hovoriaci za Boha. Bol tiež označovaný ako Boží "prvorodený". To znamená, že bol stvorený⁸⁵ pred všetkými ostatnými Božími duchovnými synmi a že je jediný, koho Boh stvoril priamo. Ježiš potom spolupôsobil pri tvorení všetkého ostatného. Keď Boh hovoril: *Urobme človeka na svoj obraz*, hovoril k svojmu Synovi. V Biblii je totožný s postavou archanjela Michala.

Keď sa Ježiš narodil z Márie, v tridsiatych rokoch prišiel k Jánovi a dal sa pokrstiť. Vtedy naňho zostúpil Boží duch a zaznel hlas: "Toto je môj syn, milovaný, ktorého som schválil" (Mt 3,16n). Tým ho Jehova pomazal, alebo vymenoval, aby bol kráľom v jeho budúcom kráľovstve.

Ježiš nakoniec vylial svoju krv ako výkupné. Jeho dokonalý ľudský život bol obetovaný ako náhrada za Adamov dokonalý ľudský život, ktorý Adam stratil. Udialo sa tak v zmysle právnej zásady Božieho zákona "život sa má dať za život" (Ex 21,23). Pretože po Adamovi už nikto nemal adekvátny dokonalý život, musel prísť Ježiš, ktorý bol ako človek rovný dokonalému človeku Adamovi.

Ježiš bol po smrti vzkriesený v duchovnom, nie v hmotnom tele. Zomrel totiž v tele, ale bol oživený v duchu (1. Pt 3,18). Ľudia z mäsa a z krvi nemôžu predsa žiť v nebi. Hrob bol prázdny nie preto, že by bolo Ježišovo telo doslovne oživené, ale preto, že ho Jehova odstránil, pretože apoštoli by inak neboli pochopili, že Ježiš skutočne vstal.

Tretia časť života Ježišovho sa začala po jeho návrate do neba. Tam teraz žije ako duchovná osoba. Hoci bol pomazaný za Kráľa, nezačal hneď kraľovať.

reakcia by bola nepochybne iná, najskôr typu "vyhadzovali prach do vzduchu, zapchávali si uši a hnali ho kameňovať...". Veľmi za takýto prečin mohol byť trest až vyhlásenia zo synagógy. Toto obvinenie by nepochybne figurovalo aj pri neskoršom procese pred veľradou. Napriek tomu o ničom takom tam niet ani zmienky.

⁸³Hoci, opäť to treba skonštatovať, samotní učenici nikde v NZ toto meno neužívajú a neužíva ho ani sám Ježiš. Hoci sa stáva, že radovi zvestovatelia tvrdia, že jestvuje nejaký fragment NZ, kde je toto meno prepisované dokonca hebrejskými písmenami, nikdy neboli schopní tento fragment pomenovať, prinajlepšom sa z neho vyklúľ exemplár Aquillovho prekladu SZ do gréčtiny, čo je však podstatný rozdiel. I keby však jestvoval, nič by to na veci nemenilo, pretože by bol absolútnou a zanedbateľnou výnimkou.

⁸⁴NS, str. 1643

⁸⁵porov. Hebr. 1,5 - "ja som ťa dnes splodil", v gr. dosl. "splodil som ťa tak, že som sa stal tvojim otcom". Medzi stvorením a splodením je však priepastný rozdiel!

Apoštol Pavol totiž hovorí: "...posadil sa po Božej pravici a odvtedy čaká, kým mu nebudú jeho nepriatelia položení za podnož jeho nôh" (Hebr. 10,12n). Preto čakal na Jehovov rozkaz. Keď nadišiel (v roku 1914), začal očisťovať nebesia od satana. So svojimi nebeskými anjelmi Kristus už čoskoro podnikne kroky, aby zbavil zem dnešných svetských vlád. Stane sa tak v Armageddonskej vojne.

1.3.1.4. Duch svätý

Videli sme už, že to nie je osoba, ale Božia účinná sila. Ved' Biblia hovorí, že tak, ako Ján krstil vodou, bude Ježiš krstiť svätým duchom. A tak ako voda nie je osobou, nie je ňou ani svätý duch. Krst duchom sa uskutočnil na letnici, keď ním boli naplnení učeníci. Ako by mohol byť svätý duch osobou, keď v rovnakú dobu naplnil asi 120 učeníkov? Pokiaľ sa i niekde v Biblii hovorí o duchu ako o osobe, nie je to nič iné, ako personifikácia, čiže zosobnenie.⁸⁶

1.3.1.5. Trojica⁸⁷

Keby bola Trojica pravdou, musela by byť v Biblii jasne a dôsledne predložená. Biblia bola pre Ježiša i pre apoštolov jednoznačnou autoritou.

Samotné slovo "trojica" sa v Biblii nenachádza ani raz. Samotný termín vznikol až okolo roku 180. n. l. Nepozná ani náuku o trojici a nepoznalo ju ani prvotné kresťanstvo. Naplno bola sformulovaná až v 4. storočí, konkrétne na Nicejskom koncile v roku 325. Na tomto koncile cisár Konštantín sám predsedal a riadil snem a zastrašil biskupov natoľko, že prijali trojičnú formuláciu, aj to nie v plnej podobe, lebo definovali len rovnosť Boha a Ježiša. To sa stalo až pričinením cisára Teodózia na koncile v Konštantinopole. Po ňom bola táto hanebná náuka násilne presadená v celej ríši. A tak, až niekoľko sto rokov po Kristovi, bolo toto učenie zavedené nie z biblických, ale z cirkevných a politických ohľadov.

Učenie o trojici je založené na Platónovej filozofii⁸⁸ a na pohanských triádach, ktoré môžeme pozorovať v iných náboženstvách. Pochádza zo zdrojov úplne cudzích židovským a kresťanským Písmam a bola naštepená na kresťanstvo rukami Platónom ovplyvnených Otcov.

Ježiš Kristus sám sa nepovažoval za Boha. V každom období jeho existencie, či v nebi, či na zemi, jeho reč a správanie odráža podriadenosť Bohu. Sám Ježiš znovu a znovu poukazuje, že je tvorom, oddeleným od Boha, ktorého uctieva, Boha, ktorému hovorí "Otče". Márii Magdaléne hovorí: "Vystupujem k môjmu Otcovi a k vášmu Otcovi, k môjmu Bohu a k vášmu Bohu"(Jn 20,17). Alebo inde: "Prečo ma nazývaš dobrým? Iba Boh je

⁸⁶*Duch Svätý sa v Písme mnohokrát charakterizuje ako inteligentná existencia (porov. napr. Jn 16,13nn). Sami Svedkovia v časti o Bohu ale tvrdia, že kde je inteligencia, tam musí byť osoba!*

⁸⁷*Táto časť je čerpaná z publikácie "Máme veriť v trojicu?"*

⁸⁸*Je zaujímavé podotknúť, že práve náuka o Trojici bola terčom posmechu gréckych filozofov, ktorí nevedeli prijať tézu o tom, že niečo je "jedno a zároveň tri".*

dobrý"(Mk 10,18). A nakoniec na križi zvolal: "Bože môj,... prečo si ma opustil?"(Mk 15,34). Ku komu volal? K sebe, alebo k časti seba samého? Ten výkrik "Bože môj" určite nevyšiel od niekoho, kto sám seba považoval za Boha. Ak by bol Ježiš Boh, kto by ho opustil? On sám? To by nedávalo zmysel. Ježiš povedal tiež: "Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha."(Lk 23,46). Keby bol Ježiš Boh, prečo by zveroval svojho ducha Otcovi?

Keď zomrel, bol časť troch dní v hrobe. Ak by bol Bohom, potom je nepravda, čo hovorí Habakuk 1,12: "Môj Bože, ... ty neumieraš." Ale Biblia hovorí, že Ježiš zomrel a bol - zbavený vedomia - v hrobe.

A kto vzkriesil Ježiša z mŕtvych? Ak bol naozaj mŕtvy, nemohol sa vzkriesiť sám⁸⁹. Na druhej strane, ak nebol skutočne mŕtvy, jeho predstieraná smrť by nezaplatila výkupnú cenu za Adamov hriech. Ale Boh to bol, ktorý prebudil menšieho, svojho služobníka Ježiša, z mŕtvych.

I démoni, ktorí veria, že "jeden je Boh", vedia zo svojej skúsenosti v duchovnej ríši, že Ježiš nie je Boh⁹⁰.

Spojenie "Boží syn" sa vzťahuje na Ježiša ako na oddelenú stvorenú bytosť. Nemohol byť Bohom, lebo Jn 1,18 hovorí, že "Boha nikto nikdy nevidel"⁹¹. Sami učeníci ho považovali za "prostredníka medzi Bohom a ľuďmi"(1. Tim 2,5) a apoštol Pavol jasne dáva najavo tento rozdiel, keď hovorí o prítomnosti "Boha a Krista Ježiša a vyvolených anjelov"(1. Tim 5,21) a vyhlasuje, že "máme jediného Boha, Otca... a jedného Pána, Ježiša Krista"(1. Kor 8,6).

Ak aj je Ježiš niekde označovaný ako "boh", nemá nás to mýliť. Biblia používa slovo "boh" niekedy na označenie mocných tvorov. Keď teda nazýva "bohmi" ľudí, anjelov, aj satana, vyšší od nich, Ježiš v nebi, môže byť právom nazvaný "bohom".

1.3.2. Satan

Biblia jasne ukazuje, že ľudia i národy ovláda inteligentná neviditeľná osoba. Ježiš Kristus označuje v Biblii túto mocnú osobu za 'panovníka tohto sveta'. Dokazuje to aj pokúšanie Krista diablom na púšti, kde mu diabol ponúka *všetky kráľovstvá sveta*, ak mu preukáže akt uctievania. Museli mu preto všetky patriť, inak by ich nebol mohol Ježišovi ponúknuť⁹². Božie slovo označuje satana ako boha tohto systému vecí (2. Kor 4,4)⁹³.

Diabla nestvoril Boh. Boh stvoril anjelov, ktorých Biblia nazýva "Božími synmi". Tak ako sa zlodej nenarodí ako zlodej, ani satan nebol stvorený ako satan, ale sa ním jedného dňa stal. Tento anjel bol pri tom, keď Boh stvoril Adama a Evu a teda mohol počuť, ako im Boh povedal, že majú mať deti. Vedel, že po istom čase bude zem naplnená spravodlivými ľuďmi, ktorí budú

⁸⁹Tento argument je plne pochopiteľný až na báze svojskej jehovistickej antropológie.

⁹⁰???

⁹¹porov. Jn 14,8: Kto vidí mňa, vidí Otca...

⁹²Vzhľadom na jehovistické tvrdenia o satanovi ako ľuhárovi a otcovi lži je toto odvolávanie sa na pravdivosť satana a dovolávanie sa jeho autority veľmi zaujímavé.

⁹³systém vecí = svet

uctievať Boha. Tento anjel si priveľmi zakladal na svojej kráse a inteligencii a prial si, aby sa uctievanie prejavovalo jemu. Namiesto toho, aby zo svojej mysle odstránil túto nesprávnu túžbu, stále na to myslel. Použil obyčajného hada, aby sa porozprával s Evou; rovnako, ako zručný človek môže spôsobiť, že sa zdá, ako keby hovorilo blízke zviera, alebo figúra. Takto zvedol Evu tvrdiac, že ľudia sa môžu zaobísť bez Boha a že si môžu sami bez Božej pomoci vládnúť.

Rutherford vo svojej knihe "Osvobození" nazýva ešte satana menom Lucifer a hovorí, že bol spolu s Ježišom Kristom priamo stvorený Jehovom. Tvrdí, že satan bol Jehovom poverený vládnúť v jeho mene ľuďom v raji a učiť ich ctieť si Jehovu. Vo svojej pýche však zatúžil byť sám uctievaný ľuďmi a preto ich zvedol, aby jedli zo stromu poznania a chcel im dať jesť i zo stromu večného života a stať sa tak ich dobrodincom a bohom. Jehova však tomu zabránil a satana i ľudí potrestal.

Boh mohol, prirodzene, satana zničiť ihneď. To by ale nebola odpoveď na **spornú otázku**, ktorú satan vyvolal a ktorá mohla zostať v mysli anjelov, ktorí sa prizerali. Boh preto pripustil, aby satan na istý čas vládol a mohol sa snažiť dokázať svoje tvrdenie.

Satan sa usiloval naďalej zvädzať ľudí. Vie majstrovsky klamať a snaží sa predstavovať ako anjel svetla. V Biblii je uvedený príklad, keď sa tváril, že je duchom mätveho proroka Samuela, ktorého dal kráľ Saul vyvolať prostredníctvom špiritistického média v Endore.

Satan nezostal sám, ale pokúšal sa aj iných anjelov získať na svoju stranu. Časom sa mu to podarilo. Niektorí anjeli prestali plniť úlohy, ktoré im Boh dal v nebi, zostúpili na zem a stelesnili sa do hmotných tiel podobných ľudským. Všimli si totiž ľudské dcéry, že sú pekné a brali si ich za manželky (Gn 6,2). Pohlavne sa s nimi stýkali a z tohoto spojenia sa rodili neprirodzené deti. Boli to obri, dokonca zlí obri! Títo obri sa snažili prinútiť každého, aby si počínal tak ako oni. Preto Jehova spôsobil potopu. Obri a ľudia sa utopili.

Anjeli ale odložili svoje hmotné telá a vrátili sa do neba ako duchovní tvorovia. No nesmeli sa stať opäť časťou Božej organizácie svätých anjellov. Biblia hovorí, že ich Boh vhodil do Tartaru, čiže pekla (2. Pt 2,4). Nebolo to ale doslovne miesto, nazývané peklo. Boli len odrezaní od duchovného svetla Božej organizácie a nesmeli už brať na seba hmotné telá a uspokojovať tak svoje neprirodzené žiadosti. Tam čakajú na zničenie, môžu ale stále uplatňovať nebezpečnú moc nad mužmi a ženami. Rast sexuality v súčasnosti to potvrdzuje.

Satanovo úsilie ale nakoniec zlyhalo, pretože ľudia si sami, bez Božej pomoci, nedokázali vládnúť. Veľmi trpeli pod ľudskými vládami, ktoré - ako ukazuje Písmo - zo zákulisia úplne ovládal satan. Napriek tomu ale na svete boli stále aj ľudia, ktorých satan neovládal a ktorí uctievali Jehovu.

Nakoniec v roku 1914 bol Satan a jeho spojenci porazený v bitke s Michaelom (= vzkriesený Ježiš Kristus) a zvrhnutý z neba na zem. Následky toho všetci pociťujeme. Satan vie, že má už len krátky čas a preto sa usiluje strhnúť so sebou do skazy čo najviac ľudí.

1.3.3. Antropológia

Boh stvoril človeka zo zeme, aby žil na zemi. Genesis ukazuje, že človek bol priamým Božím stvorením⁹⁴: "Jehova potom vytvoril človeka z prachu zeme..."(Gn 2,7). Vdýchol doňho "dych života" a pľúca človeka sa naplnili vzduchom. Ale dosiahlo sa tým ešte viac: Boh týmto vložil do ľudského tela *život*. Táto *životná sila* sa udržuje, alebo zachováva dýchaním.

Všimni si však, že Biblia nehovorí, že by Boh dal človeku *dušu*. Naopak, hovorí, že *človek sa stal živou dušou*. Biblia nehovorí, že "dych života" je duša. Hovorí, že duša je človek, duša chce jesť, má krv, ktorá koluje v jej žilách. Podobne ako človek je dušou i zviera (Nm 31,28). Duša môže zomrieť (Zjv 16,3), nemôže byť teda nesmrteľná.

Žiaden normálny človek netuži po smrti⁹⁵. Ani Božím predsavzatím nebolo, aby Adam a Eva po krátkej dobe zomreli a potom žili niekde inde. Adam a Eva a všetci ich potomci mali byť navždy šťastní na zemi a mali konať veci, ktoré od nich očakával Boh.

Jehova podrobil Adama a Evu skúške, v ktorej sa proti Bohu vzbúrili. Boli by žili navždy šťastne v Raji, ale takto si privodili trest za hriech. Týmto trestom je nedokonalosť a smrť (Rim 6,23). Keď sa Adam stal nedokonalým, preniesol túto nedokonalosť a smrť aj na všetky svoje deti (Job 14,4), celkom tak, ako keď pekár pečie chlieb v znetvorenej forme a prejaví sa to na každom upečenom chlebe.

1.3.3.1. Smrť a vzkriesenie

Smrť znamená vrátiť sa do pôdy, z ktorej bol človek vzatý. Premýšľaj, čo to znamená: Adam nejestvoval, dokiaľ ho Boh nestvoril z prachu. Jednoducho nebol. Teda keď Adam zomrel, vrátil sa do toho istého stavu nejestvovania. Smrť je teda opakom života. Biblia to ukazuje v knihe Kazateľ 9,5n: "Lebo živí vedia, že zomrú, ale mätvi nevedia ničoho, ani nemajú viacej nijakej odplaty, lebo sa zabudla ich pamiatka ... lebo niet ani diela, ani výmyslu, ani múdrosti v ríši mätvych, kam ideš."

Pri smrti "vychádza" duch človeka, jeho životná sila, udržiavaná dýchaním a mätvy je podľa Biblie v stave úplného bezvedomia, ľudia rovnako ako zvieratá. Duch sa vracia k Bohu, ktorý ho dal. To však neznamená, že naša životná sila doslova opúšťa Zem a putuje priestorom k Bohu. Duch sa skôr vracia k Bohu v tom zmysle, že teraz naša nádej na budúci život závisí výlučne od Boha.

Učenie, že človek má nesmrteľnú dušu je v rozpore s Bibliou. Je inšpirované diablom a je obmenou jeho lži z raja: "Určite nezomriete."

Ak teda človek smrťou prestane existovať, ako bude vzkriesený? Bude vzkriesené jeho hmotné telo, ktoré sa po smrti začalo rozkladať?

⁹⁴porov. s tvrdením, že jediným priamým stvorením Jehovu bol Ježiš.

⁹⁵V tom prípade je nenormálnym i sv. Pavol, keď Túži "zomrieť a byť s Kristom!"; porov. Flp 1,21nn

Tí, čo sú povolani k nebeskému životu, dostanú duchovné telá. Ale ani tí, čo zostanú na zemi, nedostanú to isté telo, ktoré mali predtým⁹⁶. Toto telo sa pravdepodobne rozpadlo a vrátilo sa do pôdy a prvky mätveho tela sa azda stali súčasťou iných živých bytostí. Teda Boh nevzkriesi to isté *telo*, ale tú istú *osobu*, ktorá zomrela. Telo bude znovustvorené so všetkým tým, čo tvorí osobu: skúsenosťami, poznatkami, spomienkami a podobne. Toto nové telo bude nepochybne podobné tomu, aké mal človek pred svojou smrťou, takže ho všetci spoznajú⁹⁷.

1.3.3.2. Peklo

Je nemysliteľné, aby Boh, ktorý je láska, stvoril peklo. Boh hovorí, že v jeho srdci nikdy nevznikla myšlienka na spaľovanie ľudí (Jer. 7,31). Ako by teda mohol vytvoriť ohnivé peklo pre tých, ktorí mu neslúžia? Trápil by milujúci Boh ľudí večne? Urobil by si to *ty*?

Miesto, kam ľudia prichádzajú po smrti sa v hebrejských písmach označuje slovom *šeol*, v kresťanských gréckych písmach slovom *hádes*. Tieto slová sa prekladajú ako "hrob", "ríša smrti", "peklo". Všetky tieto termíny označujú jednu realitu. Ak však *šeol* znamená všeobecný hrob ľudstva, nemôže zároveň znamenať i ohnivé peklo. Veď i Kristus zostúpil do hádesu (Sk 2,31, cit. zo Ž 16,10, kde je použité slovo *šeol*). Máme preto veriť, že Boh trápil Ježiša v ohnivom pekle? Isteže nie. Ježiš bol jednoducho v hrobe.

Aj dobrí ľudia idú do biblického pekla, napríklad Jób (Job 14,13). Z citátu je zrejmé, že Jób chcel odísť do šeolu, aby sa tam ukončilo jeho utrpenie.

Z biblického pekla sa ľudia raz dostanú von a to pri vzkriesení. Zjavenie jasne hovorí, že "more vydalo svojich mätvych, ktorí boli v ňom, a smrť a hádes vydali mätvych, ktorí boli v nich ..." (Zjv 20,13).

V Biblii sa ale hovorí aj o ohnivom jazere, o *Gehenne*. Neznamená to, že ono je miestom trápenia? Veď sa prekladá ako "ohnivé jazero", "neuhasiteľný oheň" a podobne.

V časoch Ježiša bolo Gehenna údolie, do ktorého sa hádzali odpadky. Udržoval sa tam neustále oheň a aby odpadky lepšie horeli, pridávala sa doňho síra. Nikdy doňho ale nehádzli živých tvorov.

Ježiš vhodne použil Gehennu ako symbol úplného a večného zničenia. Podobne výraz "ohnivé jazero" znamená úplné zničenie. Biblia to nazýva *druhou smrťou* (Zjv 20,14), z ktorej nieto vzkriesenia.

Čo sa týka slov "diabol bude navždy mučený v ohnivom jazere" (Zjv 20,10), neznamená to, že bude naozaj mučený. Keď bol Ježiš na zemi, niekedy

⁹⁶Nádherná formulácia: "Nedostanú..." Kto ho môže dostať, keď človek sám je LEN práve toto telo? Správnejšia formulácia by znela: "Ani vzkriesení nebudú tí istí, čo zomreli predtým."

⁹⁷Vnucuje sa tu zaujímavá otázka kontinuity vzkrieseného človeka: Je tento znovustvorený človek naozaj totožný s človekom zomrelým? Pre lepšiu ilustráciu si predstavme, že Boh by teraz vytvoril dokonalú kópiu nás samých. Čo by sa stalo? Táto kópia by bola nepochybne presvedčená o svojej identite, totožnej s našou, pretože by mala s nami plne zhodnú psychiku. Ale opačne by to už asi neplatilo: určite by sme sa necítili byť touto kópiou. Je teda otázka: Je znovustvorený šťastný Svedok Jehovov totožný so svojím originálom, ktorého je dokonalou kópiou? Tým, že Svedkovia zavrhlí náuku o duši, pripravili sa o jedinu realitu, ktorá aj cez bariéru smrti svojou existenciou zabezpečuje kontinuitu danej osobnosti. Bez nej je táto kontinuita absolútne nemožná a samo vzkriesenie a následný súd sa mení na frašku, nedôstojnú Božej múdrosti...

označovali žalárikov ako "mučiteľov" (porov. Mt 18,34). Tí čo sú vhození do ohnivého jazera, idú do druhej smrti, z ktorej nejestvuje vzkriesenie a sú takrečno navždy uväznení v smrti. Zostávajú v smrti tak, akoby boli cez celú večnosť pod strážou žalárikov. Pravdaže, zlí nie sú doslovne trápení, lebo ako sme už videli, keď človek zomrie, nejestvuje. Ani si nič neuvedomuje.

1.3.4. Eschatológia

Eschatológia Svedkov Jehovových je v podstate nosnou časťou ich náuky. Vývoj tejto doktríny, hlavne čo sa týka výpočtov "konca sveta" sme si už rozviedli v časti o histórii a vzniku Organizácie a preto sa k nim už v globále nebudeme vracat'. Len upresníme:

Prvý výpočet konca sveta, ako sme už spomenuli, neodvodzoval Russel ani tak zo samotnej Biblie, ako z rozmerov Veľkej pyramídy v Egypte, o ktorej veril, že je Božím dielom. V *Štúdiách Písma* vysvetľuje, že vstupná galéria tejto pyramídy meria 3416 palcov. Tento počet symbolizuje 3416 rokov, ktoré uplynú od príchodu židov do zaslúbenej zeme v roku 1542 pr. Kr. až do konca sveta. S použitím jednoduchej matematiky $3416 - 1542 = 1874$ sa dopracoval k dátumu neviditeľného príchodu Ježiša Krista na zem. Keď k tomuto číslu prirátal 40-ročné obdobie žatvy, dostal sa k roku 1914 ako k roku, kedy mal konečne vypuknúť Armageddon a zničiť zlý satanov svet⁹⁸.

Neskôr⁹⁹, po Russelovej smrti, svedkovia zmanipulovali jeho predpovede. Napríklad Rutherford v publikácii *Milióny teraz žijúcich ľudí nikdy nezomrú* tvrdil, že Russel rok 1914 nepovažoval za "koniec sveta", ale "začiatok konca sveta"¹⁰⁰. Že to tak nie je, ukazujú citácie, ktoré sme si uviedli už predtým. Sám Rutherford o niekoľko rokov neskôr tiež zmenil svoj názor na Russelovo proroctvo a interpretoval ho pre zmenu tak, že Russel správne predpovedal začiatok prvej svetovej vojny, čo je už úplne vedľa. Aj vďaka nemu zostal však rok 1914 zafixovaný v jehovistickej náuke a figuruje v nej dodnes ako začiatok Božej vlády v nebi, teda začiatok konca sveta. Tento dátum sa už sice odvodzuje aspoň formálne z Biblie, avšak fakt, že tu bol skôr, ako výpočty, ktoré ho spätne odvodzujú, spôsobuje v týchto "výpočtoch" niekoľko zaujímavých javov, ktoré si bližšie uvedieme ďalej.

U Knorrovej predpovede konca sveta na rok 1975 sme spomenuli, že ju odvodzoval ako koniec 6000-ročnej existencie ľudstva. Predpokladal totiž, že Boh stvoril Adama skoro na jar v roku 4026 pr. Kr. Noe sa narodil v roku 2970 pr. Kr., Abrahám 2008 pr. Kr., Mojžiš 1593 pr. Kr., atď., až v roku 1975 uplynulo 6000 rokov od stvorenia Adama. Tam malo nastat' tisícročné kráľovstvo, ukončené záverečným finále po okrúhlych 7000 rokoch existencie človeka¹⁰¹.

1.3.4.1. Kedy sa vrátil Ježiš na svet

Kedy sa Ježiš Kristus ujme vlády? Hovorí o tom biblická kniha Daniela (Dan 4,10-37.7-34). Hovorí sa v nej o obrovskom strome, ktorý tu znázorňuje babylonského kráľa Nabuchodonozora. Nabuchodonozor bol najväčší ľudský panovník svojej doby. Avšak Nabuchodonozor mal spoznať, že panuje ktosi ešte väčší. Je to "Najvyšší", čiže "Kráľ nebies", Boh Jehova (Dan 4,34.37).

⁹⁸Informácie v tomto odstavci sú použité z PP 2/1992, kde je tiež fotokópia Russelovho "Nákresu vekov"

⁹⁹Informácie v nasl. dvoch odstavcoch sú čerpané prevážne zo SJ

¹⁰⁰porov. *Milliony živuščich teper nikogda neumrut*, New York 1620; podľa SJ, str. 87

¹⁰¹Dátumy podľa WT 15/1968, str. 464 - 465; podľa SJ, str. 125

Tento strom siahajúci až do neba teda znázorňuje čosi dôležitejšie, totiž *zvrchované Božie panstvo, najmä v súvislosti s našou zemou*¹⁰².

Táto Božia vláda sa po istý čas prejavovala kráľovstvom, ktoré Boh dal izraelskému národu. Podľa Daniela tento strom bol zoťatý. V zemi bol ale ponechaný peň spútaný železnými a medenými okovami. Tak sa malo zabrániť ďalšiemu rastu pňa, kým nepríde Boží čas, aby boli okovy sňaté. No kedy a ako bolo Božie panstvo zoťaté?

Jehova dovolil Nabuchodonozorovi, aby Júdske kráľovstvo, kde panovali Dávidovi potomci, zničil, zoťal. To sa stalo v roku 607 pr. Kr.¹⁰³ O kráľovi Sedekiášovi, poslednom júdskom kráľovi, ktorý sedel na Jehovovom tróne, Boh riekol: "Odstráň turban a sním korunu ... To ... istotne nebude patriť nikomu, kým nepríde ten, kto má zákonné právo, a tomu ho dám." - Ez 21,25-27.

Božie panstvo, znázornené stromom, bolo teda zoťaté v roku 607 pr. Kr. Na zemi už potom nebola žiadna Božia vláda, bol to čas, ktorý neskôr Ježiš označil za "ustanovené časy národov" (Lk 21,24). Čo sa malo stať na konci týchto časov? Jehova má dať panovnícku moc Ježišovi Kristovi. A kedy sa to udeje?

Daniel hovorí, že má uplynúť *sedem časov*, v ktorých nad zemou nebude v činnosti Božie panstvo, znázorňované stromom. Ako dlho potrvajú tieto časy?

Z 12. kapitoly Zjavenia 6 a 14 verša poznávame, že čas(1) a časy(2) a pol času, teda tri a pol času, zodpovedá 1260 dňom. Jeden čas teda zodpovedá 360 dňom. Sedem časov je teda 7×360 , čiže 2520 rokov. Ak počítame podľa biblického pravidla jeden deň za jeden rok, trvá sedem časov 2520 rokov - Nm 13,34; Ez 4,6.

Už sme spoznali, že ustanovené časy národov začali v roku 607 pr. Kr. Ak teda odvtedy rátame 2520 rokov, dostaneme rok 1914 po Kr. ako rok, kedy sa skončili ustanovené časy pohanov a Ježiš Kristus sa v nebi ujal vlády.

1.3.4.2. Ako sa tak stalo

V roku 1914 sa Ježiš Kristus ujal vlády v nebi a začala sa jeho prítomnosť na zemi. Keďže bol vzkriesený v duchu, nevrátil sa už ako človek, ale ako duchovná bytosť. A čo hovorí Biblia o tomto návrate?

Skutky 1,11 hovoria, že keď bol Ježiš vzatý do neba, zastavili sa pri apoštoloch dvaja anjeli a povedali im, že Ježiš sa vráti "takým istým spôsobom, ako ste ho videli ísť do neba". Čiže ticho a bez pompézosti. Svet o tom nevedel, keď Ježiš vystúpil do neba. Oblak ho vzal učeníkom z očí a oni

¹⁰²Jeden z najkrajších príkladov úplne alogického postupu v niektorých tézach Svedkov.

¹⁰³V skutočnosti sa táto udalosť udiala až v roku 587 pr. Kr., v roku 607 pr. Kr. ešte len doznievala vláda kráľa Joziáša a jeho náboženská reforma; porov. NBS. JB opiera spoľahlivosť tohto dátumu o tvrdenie profesora staroorientalistiky na univerzitách v Giessene a Hamburgu, Dr. Hansa Bartkeho, ktorý sa odvoláva na asýrske chronologické tabuľky, Ptolemaiov kánon babylonských panovníkov, Nabonidovú stělu v Hárane, klinopisnú tabuľku VAT 4956 no a tiež o tisícky obchodných tabuliek z tých čias, ktoré ako dátumy uvádzajú roky vlády babilonských Kráľov. Káčovité držanie sa roku 607 u Svedkov Jehovových je jedným z efektov "dodatého" počítania roku 1914 z Biblických textov.

nemohli sledovať jeho cestu, stal sa pre nich neviditeľný. Jeho návrat bude teda tiež neviditeľný, v duchovnom tele.

V Zjavení 1,7 sa ale píše, že ho "uvidí každé oko i tí, ktorí ho prebodli". Biblia tu však nepoužíva slovo *vidieť* v doslovnom zmysle, ale vo význame *rozoznávať* niečo, alebo *vnímať*. Keď teda niekto niečo chápe, alebo tomu rozumie, môže povedať: "Vidím to tak." Biblia používa napríklad výraz "oči vašej mysle" (Ef 1,18). Preto výraz "uvidí ho každé oko" znamená, že v tom čase každý pochopí, alebo rozpozná, že je Kristus prítomný.

Podobne výraz "vrátiť sa" neznamená vždy návrat na doslovné miesto. Napríklad sa vraví, že "chorému sa vrátilo zdravie". V podobnom zmysle povedal Boh Abrahámovi: "V ustanovený čas sa k tebe vrátim, na budúci rok o tomto čase, a Sára bude mať syna"(Gn 18,14). Jehova sa nevrátil v doslovnom zmysle, ale *obrátil svoju pozornosť* na Sárú a splnil jej svoj sľub. Práve tak ani Kristov návrat neznamená, že príde doslova opäť na zem. Ale znamená to, že sa ujme Kráľovskej moci nad touto zemou a obráti k nej svoju pozornosť. Kvôli tomu nemusí opúšťať svoj nebeský trón a zostúpiť na túto zem.

1.3.4.3. Armageddon

Teraz žijeme v období, kedy Ježiš Kristus ako nebeský kráľ upevňuje svoju moc v nebi. Podobá sa prezidentovi, ktorý nastúpil do úradu po skorumpovanom predchodcovi. Je zrejmé, že najprv sa tento nový poctivý prezident zameria na očistenie vlády a hlavného mesta a až potom, keď bude jeho vláda zabezpečená, obráti svoju pozornosť aj na zvyšok krajiny.

Tak isto aj Ježiš už čoskoro obráti svoju pozornosť na našu zem. Stane sa tak v udalosti, ktorú Biblia nazýva *Armageddon*. Toto slovo u mnohých ľudí vyvoláva hrôzu. Ale na rozdiel od ľudských vojen, kde prichádzajú o život dobrí aj zlí ľudia, budú v Armageddone zničení iba zlí ľudia (Ž 92,7). Sudcom bude Boh Jehova a odstráni všetkých, ktorí *svojevoľne* odmietajú poslúchať jeho spravodlivé zákony. Mnohí ľudia dnes nevidia nič zlé na smilstve, opilstve, opíjaní a podobne. Ale v Božích očiach sú tieto veci zlé. Preto Boh v Armageddone nezachráni tých, ktorí chcú také veci robiť ďalej. Ľudia, ktorí pestujú také zlé veci a poznajú Božie príslušné zákony, musia preto bezpodmienečne zmeniť svoj spôsob konania.

Kedy a ako sa tak stane? Ježiš hovoril o znameniach, ktoré sa mali diať na celej zemi, keď hovoril, že sa "rozhodne nepominie toto pokolenie, kým sa toto všetko nestane"(Mt 24,34). Tieto znamenia práve od roku 1914 postihujú celý svet. Preto Ježiš, keď hovoril o pokolení, myslel tým pokolenie, ktoré zažilo rok 1914, rok jeho neviditeľného príchodu. Prv než sa toto pokolenie pominie, nastane i čas konca.

Miniatúrnym predobrazom Armageddonskej vojny bola potopa v časoch Noema.¹⁰⁴ Na zemi, na mori i vo vzduchu bude vládnuť hrôza, ľudia sa budú navzájom zabíjať, ženy, deti i starci budú zomierať, len Svedkovia Jehovovi prežijú. Hynúť budú aj nevinné deti, pretože za hriechy rodičov budú

¹⁰⁴Nasledujúce informácie o priebehu vojny sú prebraté zo SJ

postihnuté deti do tretieho až štvrtého pokolenia¹⁰⁵. Vtedy "supi budú takrečno oberať kosti zničených nepriateľov Božieho kráľovstva ..., aby sa zem očistila od hnilobného zápachu rozložených ľudských tiel a voda i vzduch zostali čisté, aby sa zabránilo rozšíreniu nákaz medzi tými, ktorí prežili armageddonskú vojnu. Pre ich oči ... to bude práve taký sviatok ... ako pre supy. To bude "veľká večera Božia" na zemi, ktorú pre nich Boh pripraví."¹⁰⁶ Mätvoly nebudú pochované ani s náboženskou, či vojenskou poctou. "Detonácie atomových a vodíkových bômb, bakteriologických bômb a plynových chemických bômb všetkých národov sa svojou veľkosťou, silou ničivého účinku nemôžu porovnať s týmto mimoriadnym aktom všemohúceho Boha Jehovu."¹⁰⁷

Armageddonom sa ukončí obdobie panovania satana prostredníctvom cirkví a politických organizácií a nastane deň súdu.

1.3.4.4. Vzkriesenie

Ježiš povedal zločincovi na kríži: "Budeš so mnou v raji". Tento raj nastane po armageddonskej vojne na zemi. Prirodzene, tieto slová Ježiša sa nesmú chápať priamo. Ježiš nebude s týmto zločincom doslovne v raji. Ježiš bude vládnuť z neba tejto rajskej ríši. Bude s ním ale v tom zmysle, že ho zobudí z mätvych a postará sa o jeho potreby, tak telesné, ako aj duchovné. Bude vzkriesený.

Všetci ľudia vzkriesení nebudú. Biblia ukazuje, že nebude vzkriesený Judáš Iškariotský, ktorý zradil Ježiša. Judáš sa úmyselne dopustil ničomnosti a preto je označený za "syna skazy". (Jn 17,12). Išiel do symbolickej Gehenny, z ktorej niet vzkriesenia (Mt 23,33). Ľudia, ktorí úmyselne robia to, čo je zlé, hoci poznajú Božiu vôľu, hrešia možno proti svätému duchu. A tých, čo hrešia proti svätému duchu, Boh nevzkriesi. Ježiš napríklad hovorí, že ani sodomčania nebudú vzkriesení (Mt 11,22).

Takisto nebudú vzkriesení tí, ktorí budú svedkami konca tohoto systému vecí a prežijú Armageddon, pretože nezomrú.

Vzkriesenie bude prebiehať v presnom poradí (1. Kor. 15,20nn). Prvý bol vzkriesený Kristus. Potom budú nasledovať tí, ktorí majú podiel na prvom vzkriesení (Zjv. 20,6; 14,1.3): 144 000 vyvolených. Ich vzkriesenia sa má odohrávať počas Kristovej prítomnosti.¹⁰⁸ Táto prítomnosť začala v roku 1914 a odvtedy sú priebežne kriesení. Tvoria tak pravú Cirkev, ktorá je teraz v nebi.¹⁰⁹ Ostatní členovia pomazaného ostatku, ktorí ešte žijú, nebudú musieť spať v ale hneď po smrti budú okamžite vzkriesení k nebeskému životu.

¹⁰⁵porov. G. Pape, *Ich war Zeuge Jehovas*, Berlin 1961, str. 111; podľa SJ, str. 89

¹⁰⁶*Babylon die Grosse ist gefallen...*, Wiesbaden 1965, str. 631; podľa SJ, str. 89

¹⁰⁷*Auch du kanst Harmageddon überleben*, Wiesbaden 1957; podľa SJ, str. 90

¹⁰⁸Prítomnosť = jehovistický preklad slova "Parousia", príchod.

¹⁰⁹podľa rozhovoru so zvestovateľom svedkov. Ďalší zvestovateľ nám vysvetľoval, že počet 144 000 je určený na základe počtu anjelov, ktorí sa pridali na stranu satana pri jeho vzbure a opustili tak miesta, ktoré mali určené v nebi. Aby sa obnovila funkčnosť nebeskej organizácie Boha Jehovu, nahradí ich na týchto postoch 144 000 vyvolených svedkov.

Samotné prvé vzkriesenia je ľudskému zraku neviditeľné a prebieha na duchovnej rovine (1. Kor 15,42).

Druhé vzkriesenie bude vzkriesením k životu na rajskej zemi, a to vzkriesenie spravodlivých i nespravodlivých. Uskutoční sa po Armageddone.

1.3.4.5. Tisícročný deň súdu

Môžeme si byť istí, že Kristus ako sudca bude dokonale nestranný. Na rozdiel od všeobecného názoru na posledný súd Biblia ukazuje, že Ježiš nebude súdiť ľudí podľa ich minulých hriechov, z ktorých mnohé boli spáchané v nevedomosti. Biblia vysvetľuje, že pri smrti je človek zbavený, čiže oslobodený od akýchkoľvek hriechov, ktorých sa dopustil. Hovorí sa tu: "Lebo kto zomrel, je oslobodený od hriechu." (Rim 4,7). To znamená, že vzkriesený človek bude súdený podľa toho, čo bude robiť *počas dňa súdu*, nie podľa toho, čo robil pred smrťou.¹¹⁰

Deň súdu preto nie je doslovný 24-hodinový deň. Biblia hovorí o tých, ktorí "dostali moc súdiť" s Ježišom. To sú tí, ktorí "ožili a vládli s Kristom ako králi 1000 rokov." Deň súdu je preto tisícročná doba, v ktorej Kristus so svojimi 144 000 pomazanými nasledovníkmi bude panovať ako "nové nebesia" nad "novou zemou". Tí, čo prežijú Armageddon, budú počas súdneho dňa pracovať, aby zo zeme vytvorili raj. Do toho raja budú privítaní vzkriesení. (Lk 23,43).

Ľudia, ktorí sa v týchto dňoch rozhodnú slúžiť Jehovovi, budú môcť získať večný život. Ale i za týchto pomerov niektorí ľudia odmietnú slúžiť Jehovovi. Takí zlí ľudia budú zničení, lebo mali predtým dosť príležitostí zmeniť svoj život a naučiť sa spravodlivosti. Daktorí budú dokonca usmrtení skôr, ako sa skončí deň súdu (Iz 65,20). Nebudú môcť zostať nažive a znečisťovať rajskej zem!

V Zjavení sa píše: "A boli otvorené zvitky ... a matvi boli súdení podľa svojich skutkov" (Zjv. 20,12n). O aké zvitky sa jedná? Bude to zrejme dačo, čo bude pripojené k našej dnešnej svätej Boblii. Budú to inšpirované spisy, alebo knihy, ktoré budú obsahovať Jehovové zákony a pokyny. Všetci ľudia na zemi ich budú môcť čítať a tak spoznať Božiu vôľu. Potom bude každý človek súdený podľa zákonov a pokynov, obsiahnutých v týchto "zvitkoch". Tí, ktorí poslúchnu, čo tam bude napísané, dostanú dobrodenia Kristovej výkupnej obete a postupne dosiahnú ľudskú dokonalosť. Na konci dňa súdu všetci žijúci ľudia dosiahnú stav dokonalosti, aký mali Adam a Eva.

1.3.4.6. Koniec súdu a večnosť

Na konci dňa súdu Ježiš dokoná všetko, čo mal vykonať a "odovzdá kráľovstvo svojmu Bohu a Otcovi". Vtedy nadíde čas, kedy sa vlády ujme sám

¹¹⁰Vynára sa tu potom ale otázka, aký zmysel má potom normálny ľudský život? Prečo sa usilovať nehréšiť? A prečo niektorí ľudia, ako napríklad Judáš, nebudú vzkriesení, keď smrťou boli oslobodení od svojich hriechov? A to ani ešte nehľadíme na veľmi pochybný výklad Pavlových slov o smrti a oslobodení, ktoré skôr poukazujú na smrť "skrze krst" a nie na fyzickú smrť!

Jehova a sám bude kráľom. Nadíde okamih zničenia samej smrti. Ako ale Jehova rozhodne, ktoré mená majú byť zapísané do "knihy života"?

Stane sa tak na základe skúšky ľudstva. Väčšina vzkriesených totiž ešte v živote neprešla žiadnou skúškou viery. Aby sa mali možnosť osvedčiť, Jehova prepustí satana a jeho démonov z priepasti, kde boli 1000 rokov väznení. Biblia ukazuje, že satanovi sa podarí odvrátiť niektorých ľudí od Jehovu. Bude ich ako "morského piesku", to znamená, že ich počet nie je určený. Po tejto skúške bude satan a jeho démoni ako aj tí, ktorí v skúške neobstoja, uvrhnutí do symbolického "jazera ohňa a síry", čo je druhá (večná) smrť.

Ostatní prežijú a začne sa ničím nerušené obdobie šťastej a dokonalej večnosti na zemi. Boh sa postará o to, bolo na zemi správne podnebie, v ktorom by sa darilo plodinám, i stádam dobytka, aby boli chránené pred chorobami a nič im neškodilo.¹¹¹ Nebude jestvovať inflácia, ani nezamestnanosť. Výsadou ľudí bude obrábať zem, každý bude mať svoj pozemok a svoj vlastný dom.¹¹²

1.3.5. 144 000 vyvolených, alebo "pomazaný ostatok"

Keď Ježiš uzatváral zmluvu s Jedenástimi apoštolmi, ukázal im, že budú spolu s ním kralovať v nebeskom kráľovstve.¹¹³ Tí, ktorí pôjdu s Kristom do neba, tam budú s ním spolu vládnuť. Budú to všetci dobrí ľudia?

Ježiš hovorí, že to bude malé stádo. Nebudú v ňom deti, pretože tí, čo majú panovať nad zemou, musia byť vyskúšaní a osvedčení ako Kristovi nasledovníci. A nakoniec Zjavenie hovorí, že ich bude "144 000 ... kúpených (čiže vzatých) zo zeme". Na nebeskom vrchu Sion vidno s Ježišom iba 144 000 vyskúšaných a verných osôb.

Prečo si však Boh vyberá spoluvládcoz zo zeme? Prečo nenechá vládnuť s Kristom anjelov? Na zemi bola položená sporná otázka, či má Jehova právo vládnuť na zemi. Tu Ježiš dokázal svoju vernosť Otcovi. Preto sa Jehova postaral, aby bolo zo zeme vzaté "malé stádo" ľudí, ktorí svojou vernosťou Bohu dokázali, že diablu obvinenie, že ľudia slúžia Bohu iba zo sebeckých dôvodov, je falošné. Mnohí z nich položili i život za Krista. Anjeli nikdy neboli vystavení takýmto skúškam. Anjeli takisto ani nepoznajú ľudské skúsenosti a problémy a preto by ani nechápali, ako to je: byť hriešnym človekom. Ale tých 144 000 vyvolených to bude chápať. Preto budú zaobchádzať so svojimi pozemskými poddanými s pochopením.

¹¹¹Boh do sãdc týchto ľudí vložil túžbu, takže si "prajú jest dokonalú stravu, chcú láskavo vládnuť nad zvieratami a chcú sa tešiť navždy so spoločenstva spravodlivých ľudí"; WT 6/1991, str. 19.

¹¹²Skúste si predstaviť 1000, 100 000, 1000 000, 1000 000 000 000 000 000 000 000 rokov života na zemi, rok čo rok siať, orať, žať, jest a piť, s tými istými dokonalými ľuďmi, na jednej maličkovej zemičke a uvedomovať si pritom, že večnosť vlastne stále ani poriadne nezačala ... a stále to isté dokolečka ... myslím si, že lepšie peklo sa asi ani vymyslieť nedá ...

¹¹³V podstate zmluva Nového zákona bola uzavretá len s pomazaným ostatkom. I preto, okrem iného, si radoví veriaci na pamätnej slávnosti chlieb a víno iba podávajú, pretože majú síce nejaký podiel na tejto zmluve, nie sú však do nej zahrnutí. Samotný Nový zákon v podstate píše len o nich, preto formulácie ako "jedna nádej", "naša vlasť je v nebi" sa vzťahujú len na túto elitu.

Títo vyvolení panovníci budú tvoriť "nové nebesia" Božieho nového systému vecí. A ak majú vládnuť, potom tu musí byť i niekto, komu vládnu: "nová zem", ktorú budú tvoriť "iné ovce", veľký zástup Svedkov a spravodlivých ľudí na zemi spolu s Jóbom, Dávidom, i Jánom Krstiteľom a všetkými spravodlivými, ktorí žili a zomreli pred príchodom Ježiša Krista na zem.¹¹⁴

1.3.6. Biblia

Dal nám Boh Jehova o sebe nejaké informácie? A ako to mohol najlepšie urobiť pre ľudí, ktorí žijú na celej zemi v rôznom čase? Azda najlepšie by bolo dať napísať knihu a postarať sa, aby k nej mali všetci prístup. Je vari Biblia taká kniha od Boha? Ako to môžeme vedieť?

1.3.6.1. Vynikajúcosť

Ak je Biblia od Boha, musí vynikať nad všetkými knihami, ktoré boli napísané.¹¹⁵ Je to tak? Áno. V prvom rade je veľmi stará¹¹⁶. Predsa by si neočakával, že Božie slovo pre celé ľudstvo bolo napísané iba nedávno.¹¹⁷ Je mimoriadne rozšírená a žiadna iná kniha sa jej nemôže rovnať ani počtom výtlačkou.

1.3.6.2. Výdrž

Nepriatelia Biblie sa ju v dejinách pokúšali zničiť. Kedysi bolo zvykom páliť Biblie a tí, ktorí boli pristihnutí pri čítaní Biblie, boli často potrestaní smrťou. Napriek tomu pretrvala dodnes.

1.3.6.3. Obsah

Biblia, ako Božie slovo, hovorí o aktuálnych otázkach života.¹¹⁸ Jasne tiež hovorí, že tieto informácie, ktoré obsahuje, pochádzajú od Boha Jehovu.¹¹⁹

¹¹⁴Zaujímavá je otázka, podľa čoho už zaživa od seba odlišíme členov "pomazaného ostatku" a "ostatné ovce". Pojednáva o tom Strážna veža z 15. marca 1991, kde sa v podstate stanovujú nasledovné kritériá: Majú pomazanie od svätého, Jehovu. To je duch synovstva, o ktorom sv. Pvol hovorí v Rim 8,15nn. Preto sú dedičmi Božieho Kráľovstva. Hlavným dôkazom, že tomu tak je, je prevládajúci duch synovstva v týchto ľuďoch, taký jednotlivec je jednoduch presvedčený o tom, že je Bohom splodený ako jeden zo 144 000 spoludedičov nebeského kráľovstva. Tento duch (= presvedčenie o tom, že je pomazaný) u neho pôsobí ako pobádajúca sila a vedie ich k pozitívnej reakcii "vzťahovať spontánne slová Písma, keď hovorí o nebeskej nádeji, na seba". "Sú si tiež istí, že boli prijatí do novej zmluvy", ktorá ich robí "časťou Abrahámovho semena". Nová zmluva tak zostáva v platnosti, "dokiaľ všetci vzkriesení Izraelčania nebudú vzkriesení k nesmrteľnému životu na nebesiach". Porov. WT 1/1991, str. 19-21. V tejto publikácii sa už o roku 1935 ako o hranici nepíše, sme tu teda svedkami ďalšej korekcie náuky Svedkov Jehovových.

¹¹⁵Musíme si ale uvedomiť, že Biblia je súbor kníh. To, že sú pohromade, je už neskoršie dielo. Preto vlastne by sa mala, keď už, tak testovať každá kniha osamote!

¹¹⁶Má to azda znamenať, že čo je staré, je inšpirované? Čo potom také Vedy? A spústa iných kníh?

¹¹⁷Naše šťastie, že sa touto osvietenou zásadou neriadili aj Izraeliti na púšti a i sám Mojžiš!

¹¹⁸Toto kritérium spáňa v podstate akýkoľvek náboženský, alebo filozofický spis.

1.3.6.4. Vedecká presnosť¹²⁰

V historických údajoch je Biblia dokonale presná.¹²¹ Podobne i v pohľadoch na zem. Jób napríklad hovorí, že Boh vešia zem na ničom (Job 26,7). Hovorí o okruhu zeme, po hebrejskz *chúg*, toto slovo sa ale dá prekladať aj ako guľa¹²², ako poukazuje napríklad Davidsonov *Analytický hebrejský a chaldejský lexikón*. Opisuje tiež kolobeh vody v prírode (Kaz 1,7).

1.3.6.5. Proroctvá¹²³

Biblia obsahuje splnené proroctvá v Jehovovom mene. Je dôkazom pravdivosti proroka, ak prorokuje v Jehovovom mene a jeho proroctvo sa splní.¹²⁴

1.3.6.6. Súlad

Biblia v sebe neobsahuje protirečenia. Napriek tomu, že ju v priebehu stáročí písali rôzni autori, je stále vo vnútornom súlade.¹²⁵

1.3.6.7. Ako bola Biblia napísaná

Bibliu napísalo súhrne asi 40 ľudí, s výnimkou 10 prikázaní, ktoré napísal sám Boh. Títo ľudia však hovorili, ako keby boli "unášaní svätým duchom" (2 Pt 1,21). To znamená, že Biblia má len jedného autora, Boha

¹¹⁹Jeden z typických kruhových dôkazov

¹²⁰Táto časť je podľa AVZ, str. 199 - 202

¹²¹Pre porovnanie: skúste si porovnať napríklad správu o Judášovom konci: Mt 27,3 - 10 a Sk 1,16 - 20. Alebo o sume vyplatene kráľom Dávidom na paralelných miestach v 2 Sam 24,24 a 1 Krn 21,25; a mnohé ďalšie.

¹²²V LIV sme pre toto tvrdenie žiadnu podporu nenašli, všetky výskyty sa vzťahovali na kruh ako plošný útvar. Od slova *chúg* je odvodené i slovo "kružidlo". Samotné slovo guľa sa v hebrejčine nevyskytuje a je azda i pravdepodobné, že hebreji pojem "guľa" ako abstraktný geomrický útvar vôbec nepoznali.

¹²³Nasledujúce argumenty sú spracované prevážne podľa SJ

¹²⁴Táto zásada je ale proklamovaná už na základe Biblie. Preto jej použitie je opäť kruhovým dôkazom. Svedkovia tak chcú vyklúčkovať z faktu, že i mimo Biblie sa dajú nájsť splnené proroctvá. Okrem toho i sama Biblia v Sk 16,16nn poukazuje na to, že i zlý duch môže prorokovať a úplne pravdivo. A ak by sme chceli byť úplne dôslední, nemohli by sme Bibliu na základe tohoto dôkazu prijať skôr, kým sa všetky proroctvá nesplnia, pretože inak je možné, že sa azda niektoré z nich nesplní a potom sa celá autorita Biblie zrúti. A to by bolo najskôr tak na konci sveta... Navyše, v drvivej väčšine prípadov sa neplní samo proroctvo, ale jeho výklad - čiže to, čo si myslíme, že naznačuje. Takže, splnilo sa samo proroctvo, alebo len to, čo sme si mysleli, že predpovedá?

¹²⁵Zo striktné vedeckého hľadiska by sa o tom iste dalo veľa diskutovať. Sami sme si už ukázali historické nezrovnalosti v jej obsahu. Vnútorný súlad je však pochopiteľný a predpokladateľný u diela, ktoré kompletizovali najprv SZ. kňazi a neskôr Cirkev a ktorí boli zárukou, že sa do kánonu nedostanú žiadne knihy, ktoré by boli v rozpore s predchádzajúcimi prijatými a posvätnými spismi - ľudovo povedané, boli by kacírské.

No a nakoniec, skúste, ak budete mať čas, aplikovať všetky tieto nepochybné kritériá napríklad na tretí list apoštola Jána. Tam sa nám okamžite vyjasní, prečo je autorita Cirkvi (a v minulosti Mojžiša a ním ustanoveného kňazstva) jedinou zárukou, na základe ktorej môžeme spoľahlivo prijať Bibliu ako Božie slovo. A práve toto je dôvod, prečo nás Biblia so svedkami nespája, ale rozdeľuje nás: pretože každý jej veríme z iných dôvodov a preto jej i prisudzujeme iné postavenie a funkciu.

Jehovu. Použil ľudí, aby napísali informácie tak, ako dajaký podnikateľ používa sekretárku. Sekretárka napíše list, ale list obsahuje myšlienky a názory podnikateľ, je to teda jeho list.

Boh stvoril myseľ a preto pre neho nebolo ťažké nadviazať s ňou spojenie a poskytnúť tak svojim služobníkom informácie, ktoré mali napísať. Veď i rozhlas, alebo televízia prenášajú na diaľku obraz a zvuk na základe fyzikálnych zákonov, ktoré stvoril sám Boh. Preto môžeme ľahko pochopiť, že Jehova mohol zo svojho miesta ďaleko v nebesiach riadiť ľudí, aby zapísali informácie, ktoré si želal, aby ich spoznala ľudská rodina.

1.3.7. Božia pravá organizácia

1.3.7.1. Pravé náboženstvo

Je logické, že existuje len jedno pravé náboženstvo. Niet pochybností o tom, kto pestoval toto pravé náboženstvo v prvom storočí: Boli to nasledovníci Ježiša Krista. Ale ako je to dnes?

Ježiš hovorí, že strom sa dá poznať po ovocí. Aké ovocie by sa dalo očakávať od pravých Božích ctiteľov?

Biblia ukazuje, že už sama existencia pravého kresťanského zboru je úzko spätá s **Božím menom** (Mt 6,9; Jn 12,28; Iz 12,4n). "Lebo každý, kto vtýva Jehovovo meno, bude zachránený" - Rim 10,13n. Je však iba jedna skupina ľudí na zemi, ktorí toto meno užívajú. Preto i prijali biblické meno "Jehovovi svedkovia". - Iz 43,10nn.

Ježiš vo svojej modlitbe zdôrazňoval aj príchod Božieho kráľovstva. On a apoštoli to konali tak, že ho **verejne ohlasovali**, "z dediny do dediny" a "z domu do domu" (Lk 8,1; Sk 5,42; 20,20). Dnes toto ohlasovanie prevádzajú po celom svete práve Svedkovia Jehovovi.

Ďalší rys pravosti je **úcta k Božiemu slovu**. Ježiš prejavoval svoju úctu tým, že žil podľa jej náuk. Zodpovedajú tomu kresťanské Cirkvi? Majú túto hlbokú úctu? Mnohí duchovní neveria biblickej správe o Adamovom páde, o Jonášovi a veľkej rybe a ďalším veciam. Hovoria, že sa človek vyvinul a nie je priamým Božím stvorením. Sú veriaci, ktorí Bibliu majú a dokonca študujú, ale sa ňou neriadia. K akému záveru musí človek dôjsť, keď vidí, ako členovia nejakej cirkvi hrajú hazardné hry, opíjajú sa, alebo robia iné nesprávne veci?

Praví kresťania **nie sú časťou sveta**, sú od neho oddelení (Jn 17,14). Kristus sa nechcel stať politickým panovníkom. Je to pochopiteľné, veď Biblia hovorí o satanovi ako o vládcovi tohto sveta. Berú si to však duchovní cirkví k srdcu? Alebo sa hlboko zapletajú do nacionalizmu, politiky a triednych bojov vo svete! Naproti tomu ak sa pozrieš na Svedkov Jehovových, spoznáš, že sa sami riadia príkladom Krista a jeho prvých nasledovníkov.

Svedkovia¹²⁶ Jehovovi sa v súčasnosti nezúčastňujú na politickom dianí, nesmú ani voliť, ani byť volení. Platia však dane a tvrdia, že na základe Rim 13,1nn sú povinní sa podriaďovať aj ľudským vládam: "*Tak dlho, ako Boh dovoľuje existovať týmto politickým*

¹²⁶podľa SJ

vládám, my sme zaviazaní sa im podrobiť ... to nás ochráni od účasti v politickom hnutí ... proti vrchnostiam ustanoveným Bohom."¹²⁷ Vo vzťahu k tvrdeniu, že vlády sú satanov nástroj, nám znejú slová o vládach ako Bohom ustanovených dosť zmätene a rozporuplne.¹²⁸ Podobne i poslušnosť a finančné podporovanie diabľovho aparátu je potom dosť pochybnou praxou.

Svedkovia sa podobne nezúčastňujú na vojenkej službe. Hoci ich zakladateľ, Russel, nezastával až tak rigorózne stanovisko, keď napísal: "*Poslušnosť zákonum země nás může někdy zavazovat nosit zbraň a v takovém případě je naši povinností jít do armády, pokud nejsme schopni se tomu nějakým zákonným, nebo vhodným, způsobem vyhnout. Ale není naši povinností se hlásit dobrovolně. Nemusí to být nic proti našemu svědomí jít do armády. Kamkoli jdeme, můžeme vzít našeho Pána a Kapitaána našeho spasení s sebou, a kdekoli se octneme, můžeme najít příležitost sloužit Jemu a Jeho věci.*"¹²⁹

Tento postoj však nepramení z toho, že by svedkovia Jehovovi boli presvedčení pacifisti. Pripúšťajú nosenie zbrane, ak ich do vojska povolá Strážna veža. Sami veria, že všetci odpadlíci budú zahubení v Armageddone. Všeobecné zákony nedovoľujú teraz týchto zradcov zabiť, keď ale nastane doba "Božieho zákona", budú nemilosrdne vyvraždení. Zatiaľ s nimi treba jednať tak, ako keby už ani nežili, lebo v Božích očiach už sú mŕtvi.¹³⁰

Niektoré pramene¹³¹ však pripúšťajú, že Organizácia v dnešnej dobe zase zľavuje zo svojich požiadaviek v tomto ohľade. Môžu už vlastniť "*zbrane na ochranu pred divými zvieratami alebo na lov zveri*"¹³², dokonca smú nosiť osobné zbrane a vykonávať "*zamestnanie, ktoré si vyžaduje nosenie zbrane.*"¹³³ O vylúčení a iných sankciách voči držiteľom zbraní sa už nehovorí nič.

Jedným z najdôležitejších rysov pravých kresťanských služobníkov, je **láska** (Jn 13,35). Pestujú náboženské organizácie túto lásku? Napríklad čo robia, ak medzi krajinami, v ktorých žijú, dôjde k vojen? Vieš, čo sa zvyčajne stane: katolík zabíja katolíka, protestant protestanta, moslim moslima. Domnievaš sa, že to zodpovedá Božiemu slovu a svedčí o Božom duchu? Svedkovia nezabíjajú svojich spoluveriacich vo vojnách. Naopak, svojim správaním sa k okoliu a tým, že sa usilujú, aby sa všetci dozvedeli o Bohu, dokazujú túto lásku.

1.3.7.2. Pravá organizácia

Boh je bohom poriadku a organizácie, ako to môžeme sledovať v celom vesmíre. Má i svoju neviditeľnú organizáciu anjelov, ktorí sú organizovaní ako "*tróny, alebo panstvá, alebo kiežatstvá, alebo mocnosti*" (Kol 1,16; Ef 1,21). Je preto jasné, že ani svoj ľud na zemi nenechá bez organizácie.

Biblia ukazuje, že Izraelčania, keď sa rozmnožili, boli organizovaní ako národ ctiteľov Boha. Izrael sa nazýval "Jehovov zbor".

V prvom storočí Jehova vyliat na nasledovníkov Ježiša Krista svojho ducha. Aby ukázal, že používa túto organizáciu namiesto prežitej Izraelskej

¹²⁷WT 14/1964, str. 27; podľa SJ, str. 138

¹²⁸Svedkovia to niekedy vysvetľujú ako "*trpené Bohom*". List Rimanom však jasne hovorí, že vlády sú priamo odvodzované od Boha, kto sa im protiví, protiví sa Božiemu poriadku, pretože vlády sú Božími služobníkmi a vládcovia sú v Božej službe. (porov. Rim 13,1 - 7)

¹²⁹WT 15. 4. 1903; podľa PR, str. 42

¹³⁰porov. TR, str. 22

¹³¹K tomuto záveru sa prikláňa aj SJ

¹³²WT 1/1984, str. 9; podľa SJ, str. 149

¹³³WT 1/1984, str. 11; podľa SJ, str. 149

organizácie, dal niektorým z prvých kresťanov moc uzdravovať chorých, kriesiť z mŕtvych a konať zázraky.

Ježiš hovorí: "Kto je teda ten verný a rozvážny otrok, ktorého jeho pán ustanovil nad svojou čel'ad'ou, aby im dával pokrm v pravý čas? Šťastný je ten otrok, ak ho nájde jeho pán pri svojom príchode, že tak robí. Pravdu vám hovorím: Ustanoví ho nad celým svojim majetkom." (Mt 24,45nn).

Keď sa Kristu v roku 1914 vrátil na zem, našiel triedu 144 000 takto konat'.¹³⁴ A od nich potom prijali "pokrm" milióny ľudí na celej zemi.

Svedkovia Jehovovi veria, že smrťou apoštola Jána sa skončila existencia pravej Božej organizácie na zemi¹³⁵ a nastal tzv. "veľký odpad", na ktorý v súvislosti s nastupujúcim gnosticizmom upozorňoval apoštol Ján (porov. 1 Jn 2,18nn). Svedkovia však tvrdia, že tento odpad zachvátil cirkev ako celok a vyvrcholil na nicejskom sneme, kde bolo evanjelium oficiálne zanechané v prospech pohanstva a cisár Konštantín bol zvolený za hlavu Cirkvi.

Pravá Božia organizácia sa obnovila znovu až v "čase konca", keď vystúpil Russel a položil základy Organizácie. Ako dôkaz reality odpadu najčastejšie Svedkovia uvádzajú náuku o Trojici, o nesmrteľnej duši, neužívanie mena "Jehova" Cirkvou, a podobne.¹³⁶

¹³⁴Stálo by za to poznamenať, že v roku 1914 bolo učenie Organizácie dosť podstatne odlišné od jej dnešnej doktríny. Len na okraj, ako sme si už povedali, verilo sa, že samým verným otrokom je Russel, nie trieda 144 000. Ak o tom však ona nevedela, ťažko tak mohla v tom čase konať. Ako teda mohol Ježiš schváliť tie prvky organizovanosti a hlavne "pokrmu", ktorý bol ivyslovene scestné? Otrok, ktorý namiesto pripraveného pokrmu kámi zverenú čel'aï pochybnou stravou, má bližšie ku travičstvu, než ku "vernému a rozvážnemu" otrokovi.

¹³⁵porov. "Ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta" (Mt 28,20). Slová boli adresované apoštolom ako apoštolom, nie ako osobám, to je evidentné. Ak ale úrad ich apoštolstva zanikol odvtedy čo len na jediný deň, Ježiš luhal ...

¹³⁶Tieto argumenty však vychádzajú už z učenia Strážnej veže a z jej chápania Biblie. Organizácia teda vlastnou autoritou podopiera tú istú vlastnú autoritu. Klasický dôkaz kruhom.

2. Organizácia v akcii

2.1. Svedkovia Jehovu

Hlavnou náplňou práce Svedka Jehovovho je jeho zvestovateľská činnosť. K tomuto cieľu sú upnuté všetky sily Organizácie: Čas sa kráti a neobrátenej je ešte veľa. Treba preto pracovať viac a stále efektívnejšie, všetkými možnými prostriedkami. Je len typické, ako dokážu Svedkovia pohotovo využívať najmodernejšie výdobytky techniky hlavne v oblasti knižnej produkcie a masmédií. Organizácia v podstate zavrhuje kult a výdavky s ním spojené a všetky financie sústreďuje do stavby tlačiarne a využívania médií. Jej rozpočet pritom nie je zanedbateľný, v roku 1993 predstavoval 48,857,112\$ len na podporu zvláštnych priekopníkov, misionárov a cestujúcich dozorcov.¹³⁷ Grafická úprava jej publikácií, takmer vreckový formát kníh, vyhýbanie sa dlhým monotónnym a preteologizovaným textom a snaha čo najviac informácií podať prostredníctvom obrazu, slávia svoje úspechy. Nie nadarmo sa hovorí, že "obal predáva".

Byť Svedkom Jehovovým znamená svedčiť o Jehovovi. A to sa dá len zvestovateľskou činnosťou.

2.1.1. Metodika zvestovania

2.1.1.1. Všeobecné zásady¹³⁸

Vzhľadom na postavenie zvestovateľskej služby v Organizácii je táto podľa očakávania teoreticky pomerne dobre prepracovaná. V podstate všetky školenia, ktoré Svedok Jehovov pravidelne absolvuje 5 krát týždenne, sú zamerané na to, aby si čo najpresnejšie osvojil učenie Organizácie a naučil sa ho čo najefektívnejšie odovzdávať ľuďom mimo organizácie. Súčasťou stretnutí sú napríklad aj scény, na ktorých sa v praxi nacvičujú metódy zvestovania, výmena skúseností a podobne.

Pri **návštevách** sa kladie dôraz na to, aby zvestovatelia hovorili naučené texty spamäti a tak zvyšovali dojem, ktorý vyvolávajú. Používajú pritom formulácie typu "spoločne hľadať pravdu" a podobné, ktoré dobre znejú a vyvolávajú u poslucháča dojem spolupatričnosti a vzbudzujú jeho dôveru. Väčšinou ho pri tom nenapadne, že zvestovateľ vôbec nemá v úmysle niečo hľadať, naopak, má jasný úmysel ho presvedčiť a získať na svoju stranu.

Zvestovanie väčšinou začínajú mierne a nenásilne, väčšinou odkazom na aktuálnu tému.¹³⁹ Nesmú pritom ľudí oslovovať blahosklonne, namyslene,

¹³⁷WT 1/1994, str. 158

¹³⁸Informácie v tejto časti sú prebraté prevážne zo SJ

¹³⁹Pred knihkupectvom: "Čo myslíte, ktorá kniha tu chýba?"

Vo vlaku: "Ako pekne dnes svieti slnko. A mnohí ľudia si myslia, že to tak bude vždy..." a pod.

alebo vyčítavo. Usilujú sa im ponúknuť literatúru, publikovanú Strážnou vežou a prípadne s nimi dohodnúť ďalšiu schôdzku. Ak sa niekto objaví na ich zhromaždení, je automaticky zahrnutý pozornosťou a prejavmi láskavosti až kolegiality. Zameriavajú sa aj na po všetkých stránkach postihnuté osoby, ktoré sú mimoriadne disponované prijať ich jednoduché, ľahko pochopiteľné posolstvo o tom, že už každú chvíľu budú uzdravení a oslobodení od svojich ťažkých životných podmienok, len stačí vstúpiť do tej správnej organizácie.¹⁴⁰

2.1.1.2. Zvestovanie v praxi

Pri tvorbe práce sme mali k dispozícii dve schémy, ktoré boli Organizáciou predložené zvestovateľom ako určitý postup pri získavaní nových členov. Tú prvú predložil na kongrese v Örebro vo Švédsku v roku 1909 zakladateľ hnutia, Russel¹⁴¹:

1. Najprv polichoďte svojmu poslucháčovi, že je človek inteligentný a dokáže kriticky posúdiť učenie svojej cirkvi
2. Začnite hovoriť o tom, aká je drahocenná krv Kristova.¹⁴²
3. Nešokujte spočiatku veriaceho prílišným odporom k jeho viere. Začnite tým, čomu verí aj on. Nové učenie mu potom predkladajte postupne, ako si získavate jeho dôveru. Radšej mu dávajte naše knihy a časopisy.

Druhý program bol vypracovaný za Russelovho nástupcu Rutherforda a v siedmych bodoch zahŕňal komplexný postup získania nového člena do Organizácie¹⁴³:

1. Vložiť človeku do ruky knihu.
2. Získať súhlas k návšteve. Povzbudiť ho v čítaní a vzbudiť v ňom túžbu po ďalšej literatúre.¹⁴⁴ Aktivita smerovala k dosiahnutiu tretieho stupňa.
3. Získať súhlas navštevovaného s pravidelným týždenným "bezplatným biblickým štúdiom". Obvykle išlo o štúdium niektorej

¹⁴⁰Je typické, že napr. evanjelizáciu sluchovo postihnutých v Bratislave začali Svedkovia Jehovovi realizovať po revolúcii prv, než ktorákoľvek iná cirkev a zaznamenali nezanedbateľné úspechy.

¹⁴¹podľa KS, str. 8

¹⁴²Dnes sa skôr začína poukazom na negatíva dnešnej doby a bezvýhodiskovosť sveta.

¹⁴³podľa TR, str. 44 - 48

¹⁴⁴Spôsoby, ako túto túžbu vyvolať, boli tiež prepracované..

knihy Strážnej veže. Navštevovaný sa stáva človekom "dobrej vôle", je zásobovaný literatúrou a postupne vedený k tomu, aby si predplatil časopisy "Strážna veža" a "Prebudte sa!"

4. Povzbudiť vyučovaného k účasti na spoločnom štúdiu v rámci miestneho zboru. Prvý kontakt so spoločenstvom. V tejto fáze sa zintenzívňuje nápor na kandidáta, začína mať konflikty s okolím a pomaly sa podvoľuje tlaku Organizácie.

5. Uviesť "človeka dobrej vôle" do širších oblastí náuky Strážnej veže. Účasť na nedeľných zromaždeniach v Sále Kráľovstva, spojených so štúdiom časopisu "Strážna veža". Nováčikom sa na stretnutiach venuje maximálna starostlivosť a pozornosť. Vzbudenie pocitu bezpečia pred apokalyptickou hrôzou, zberajúcou sa "tam vonku".

6. Adekvátne spracovaný "človek dobrej vôle" sa privádza k zvestovateľskej službe. Zúčastňuje sa špeciálnych školení o technike zvestovania.

7. Prijatie krstu.

Je prirodzené, že zvestovateľ pri svojej činnosti požíva všetky **výhody útočníka**. Je pripravený a vyškolený na vedenie rozhovoru, jeho objekt nie. Sám si volí tému rozhovoru, ktorú najlepšie ovláda. V prípade, že sa napriek tomu dostne do problémov s argumentáciou, väčšinou rutinným únikom preskočí na inú tému, čo poslucháč ani nezaregistruje. To sa však stáva málokedy. Zvestovateľ je totiž na tento slovný súboj systematicky pripravovaný, zatiaľ čo jeho obeť je v drvivej väčšine prípadov formálny veriaci, ktorý s výnimkou katechizmu neštudoval nič iné a aj ten už v zabudol.

Na rozdiel od objektu jeho evanjelizácie zvestovateľ **nepristupuje k rozhovoru existenciálne**. Rozhovor pre neho nie je otázkou pátrania po pravde, ale rutinnou záležitosťou. Ak presvedčí poslucháča o svojej pravde, má to za následok prechod poslucháča do Organizácie - čiže jeho obrátenie. Ak sa poslucháč ubráni, prípadne svojou argumentáciou rozdrví tézy, ktoré mu svedok podáva, je to pre svedka iba púhy neúspech pri práci. Ani na okamih nepochybuje, že jeho vedúci štúdiovej skupiny, alebo príslušný dozorca či starší, alebo centrum v Brooklyne, by tieto námietky určite dokázalo vyvrátiť. Preto hoci i navonok dá poslucháčovi zapravdu, v skutočnosti mu to nebráni o hodinu rovnakým vyvráteným argumentom presvedčať iného, menej zdatného poslucháča. Jediný efekt, ktorý takáto "porážka" pre zvestovateľa má, je vedomie, že sa musí ešte viac učiť a upevniť v náuke Organizácie, aby mohol účinnejšie pracovať na diele svedectva.

Často sa stáva, že zvestovateľ používa techniku, ktorú by sme nazvali "**tieňová argumentácia**".¹⁴⁵ V čom spočíva?

Zvestovateľ v prvom rade vsugeruje poslucháčovi jeho "vlastný" postoj viery, ktorý však už je nenápadne, ale predsa zdeformovaný:

- Vo vašej cirkvi sa učí, že v omša je obetou Krista, nie?
- No ... tak je tam obetovanie ...
- Nás to pán farár tiež tak učil, keď som ešte chodil na náboženstvo
- No ... tak nejak to je, viete, ja si to už moc nepamätám ...

Svedok využíva nevedomosť svojho objektu a pristupuje k najdôležitejšej časti:

- Na svete sa denne slúži niekoľko tisíc omší. Teda Ježiš Kristus sa vlastne niekoľkotisíc krát denne obetuje.
- No ...

Vedomosti objektu nestačia ani na potvrdenie, ani na vyvrátenie, téma je pre neho príliš "teologická". Podvedome sa však spolieha na poctivosť zvestovateľa, ktorý to teda asi má naštudované a teda to asi tak bude. Zvestovateľ to skutočne naštudované má a je dokonca i poctivý, pretože v mnohých prípadoch jeho jediné poznanie napr. katolíckeho učenia pochádza práve z Brooklynského ústredia a tak si vlastne ani neuvedomuje, aký skvelý ťah sa mu práve podaril. Len mechanicky zakončuje:

- Ale Biblia hovorí, že Ježiš zomrel raz navždy. Nemusí sa preto v omši stále znova a znova obetovať.
- Ale ... ?
- Tu si to pozrite ... aha ... tuto to je ...
- Fakt. Čo ja viem. Možno ...
- Ja si myslím, že je to tu úplne jasné.

☐ah sa podaril. Zvestovateľ jednoznačne a presvedčivo rozdrvil bludnú náuku. A jeho objekt ani nenapadlo, že náuka, ktorú vyvrátil, nemá s katolicizmom nič spoločné. Maximálne sa pokúsi tento nezmysel obhajovať v presvedčení, že si bráni vlastnú vieru, nakoniec však zákonite stroskotá a jeho viera v Cirkev je vážne otrasená.

¹⁴⁵Pretože táto metóda argumentácie nebola v dostupnej literatúre spracovaná, budeme sa jej venovať podrobnejšie.

Mimoriadne rafinovaná je doktrína Organizácie v oblasti **slovného významu**. Už sme spomínali slovo *chúg*, ktoré sa dá chápať ako guľa (možno skutočne áno) - a už na tejto možnosti stojí jeden z dôkazov a argumentov. Slovo "svet" sa nahradí termínom "systém vecí", "večnosť" tvarom "neurčitý čas", "milosť" sa zmení na "nezaslúženú láskavosť". V určitom zmysle sa tieto dvojice dajú chápať ako synonymá. "Milosť" je naozaj "nezaslúženou láskavosťou", ktorú Boh preukazuje človeku. Problém však nastane, ak preložíme o Ježišovi Kristovi namiesto "plný milosti a pravdy" "zahrnutý nezaslúženiu láskavosťou a pravdou". Ak dostal od Boha "nezaslúženú láskavosť", ako mohol byť Bohom ...?

Podobne ak slova "svet sa s rachotom rozplynie" preložíme ako "systém vecí...", potom nám tiež bude jasné, že Biblia o žiadnom zániku sveta nehovorí a teda ide len o zničenie nespravodlivých satanských štruktúr. Biblia Svedkov Jehovových sa priam hemží podobnými formuláciami, ktoré sú vzdialené prekladateľskému a významovému úzu pôvodných termínov a sterilne oddelené od skutočného významu týchto slov v kultúrnom okruhu historického vzniku Biblie. Následný zmätok nahráva opäť zvestovateľom Organizácie.

Odborný slovník Organizácie je pomerne bohatý a publikácie Strážnej veže i samotný preklad Biblie, ktorý vydali, sú ním preplnené. Jeho používanie zo strany zvestovateľa je nákazlivé a čím viac poslucháč tieto termíny akceptuje bez dostatočného preverenia (čo je bez znalosti pôvodných jazykov u Biblie nemožné), tým hlbšie sa ocitá na pôde protivníka a jeho argumentácia je stále slabšia, pretože obsah slov, ktoré používa, sa mení.

2.2. Ostatné aktivity

Ostatné aktivity Organizácie sú v podstate zanedbateľné. Svedkovia sa neangažujú ani v charitatívnej oblasti a tvrdia, že väčšinu financií, určených na charitu, aj tak pohltia samotné charitatívne organizácie a ich nákladný aparát.

Sami v rámci svojej Organizácie však sú schopní a aj organizujú podporné akcie na pomoc Svedkom, ktorí sú v núdzi, napríklad po živelných pohromách a podobne.

2.3. Ekumenizmus

Dá sa stručne zhrnúť do vety: "Čo má spoločné svetlo s tmou?" Organizácia pokladá samu seba jedinú výlučnú Božiu organizáciu. Všetko ostatné je v moci satana. Nemieni preto spolupracovať so žiadnou náboženskou štruktúrou. Stojí proti všetkým a podľa toho sa aj riadi. Preto aj akékoľvek stretnutie s Organizáciou vo farnosti nemôže skončiť inak ako otvorenou konfrontáciou.

3. Konfrontácia s Organizáciou

Pri akejkoľvek konfrontácii s protivníkom, ktorý ohrozuje Cirkev, je strategicky dôležité analyzovať štýl práce protivníka, odhaliť jeho pozitíva a osvojiť si ich, vyvarovať sa chýb a negatív, ktorých sa dopúšťa a nájsť nakoniec aj jeho slabiny, na ktoré sa potom premysleným a organizovaným pôsobením dá tento protivník eliminovať. Inak to nemôže byť ani u Svedkov Jehovových. Spolupráca s nimi je podstatne nemožná a konfrontácia s nimi je už tu: Organizácia už vyše sto rokov vedie nezmieriteľnú vojnu proti všetkým náboženstvám a denomináciám a proti Katolíckej Cirkvi obzvlášť - ona je jej nepriateľom číslo jedna a zároveň hlavným zdrojom prílevu jej nových členov.¹⁴⁶

3.1. Analýza Organizácie

3.1.1. Príčiny atraktívnosti

Na základe doterajších kontaktov so zvestovateľmi Svedkov Jehovových ako i na základe teoretického štúdia, sme schopní sformulovať nasledovné dôvody príťažlivosti Organizácie pre ľudí mimo nej.

3.1.1.1. Spoločenstvo

Veriaci, prichádzajúci z anonymity kostolov, ktorá je hlavne vo veľkomestách veľmi citeľná, túžia mnohokrát po teplom a útulnom spoločenstve. Samotná liturgia je pre nich príliš nezrozumiteľná a príliš úradná a oficiálna. Spoločenstvá, ak aj vo farnosti nejaké existujú, väčšinou nezasahujú vlašných a formálnych veriacich na periférii cirkevného života.

Ak takýto človek prvý raz navštívi zhromaždenie Svedkov Jehovových, je to pre neho väčšinou šok. Stretne sa tu s úplne neznámymi ľuďmi - ale títo ľudia o neho javia záujem! Je zahrňovaný pozornosťou a láskavosťou. Plne si uvedomuje, že tu nie je číslom, *akýmsi* človekom, ale **človekom, na ktorom tým ostatným záleží**. Je presvedčený, že zažil prvý dotyk skutočnej kresťanskej lásky. Najmä, ak sa táto láska dokáže prejavovať i celkom konkrétne.¹⁴⁷

3.1.1.2. Výlučnosť a vyvolenosť

Svedok je na rozdiel od iného kresťana členom *jedinej* pravej organizácie, mimo ktorej niet nijakých prvkov pravosti, organizácie, ktorá

¹⁴⁶Podľa neoverených údajov niektorých zvestovateľov tvoria bývalí katolíci medzi Svedkami až 80%!

¹⁴⁷Je známy prípad, keď sa so Svedkami dostala do kontaktu mladá rodina, ktorá sa dostala do finančných ťažkostí pri stavbe rodinného domu. Miestny zbor Svedkov Jehovových bol v stave urobiť zbierku a v podstate im dostavali i zariadili dom. Príklad naozaj hodný nasledovania aj v našich spoločenstvách veriacich...

jediná bola samým Bohom Jehovom uznaná za pravú a ktorej *jedinej* bol do rúk vložený osud miliónov ľudí pred každou sekundou sa blížiacim Armageddonom, ktorý *jedine* táto organizácia prežije. Mimo nej je už len ríša Satana. Organizácia je ten Noemov koráb, do ktorého človek buď nastúpi a zachráni sa, alebo odmietne - a zahynie.

Toto vedomie je nepochybne veľmi podmaňujúce: "Len my, malá skupinka medzi masami ľudí, idúcimi slepo za Satanom do zničenia, len my slúžime pravému Bohu. všetci ostatní sú modloslužobníci,¹⁴⁸ uctievaní si takto skryté démonov. My jediní nesieme svetom Božie sväté meno Jehova, len my skúmame poctivo Bibliu, len my nasledujeme Božie slovo, len my poznáme Pravdu..." Táto exotickosť, ktorá oddeľuje Svedka od "obyčajného davu", ktorá ho stavia nad neho a dáva mu nadradenú pozíciu, je jedným z aspektov, ktoré mocne pôsobia na mnohých ľudí. Veď byť katolíkom - to nie je nič zvláštne, takých sú milióny. Ale byť členom elitnej Organizácie, navyše ešte intenzívne "ohováranej a utláčanej", ktorá napriek tomu rastie a mocnie, to už je niečo iné...

3.1.1.3. Elitnosť

Organizácia navonok vystupuje ako dokonalý predobraz dokonalého Božieho systému vecí v dokonalom svete po Armageddone.¹⁴⁹ Je to koniec - koncov teokratická organizácia, pochádzajúca priamo od Boha!

A tak ak sa pozrieme na ilustrácie a fotografie v publikáciách Strážnej veže, vidíme, že Svedkovia sa zásadne a všade šťastne usmievajú. Zvestovatelia sú vždy bezchybne oblečení v obleku s kravatou a vo vyžehlených moderných a elegantných šatách, i keď sú práve vyfotografovaní, ako zvestujú Jehovu uprostred drevorubačov v Amazonskom dažďovom pralese.

Články publikácií i svedectvá jej členov sa pretekajú v opisovaní šťastia a pokoja, ktoré prežívajú Svedkovia vo svojej Organizácii, vytrhnutí z vírov Satanovho systému vecí a štedro požehnaní Jehovom. Organizácia sa chváli, že všetci jej členovia sú mravní a bezúhonní kresťania a vyhlasuje, že tvrdo vyobcuje zo svojho streda všetkých, ktorí nie sú ochotní žiť svoj život podľa Biblie.

Skutočnosť, prirodzene, nie je taká ružová a svedectvá bývalých Svedkov, ktorí často v Organizácii zastávali tie najvyššie posty, hovoria úplne inou rečou.¹⁵⁰ Organizácia nie je uchránená problémov, ktoré zmietajú dnešným človekom a svetom, tieto sa však na povrch dostanú len veľmi vzácne a aj to nie jasne a sebakriticky. Presvedčenie Svedka o skvelosti Organizácie tak zvnútra nič neohrozuje a kritika zvonku nie je aj tak ničím iným, než "zlomyseľným očierňovaním Božej Organizácie".

¹⁴⁸Aj ostatní kresťania.

¹⁴⁹porov. WT 7/1975, str. 299 a WT 20/1975, str. 407; podľa SJ, str. 132

¹⁵⁰porov. napr. BS, TR; R. Franz, Krize svidomí; nedávno bol v TV film "Witnesses of Jehovah", kde je zhromaždených veľa podobných svedectiev. K týmto dokumentom je možné sa dostať na adrese:

JAMI - vydavateľství a agentura, BOX 34, 736 08 Havířov 21, Česko.

3.1.1.4. Kritickosť

Proti dokonalej Organizácii tu stoja nedokonalé kresťanské spoločnosti na čele s najstaršou Katolíckou Cirkvou, ktorá má, pochopiteľne, zrejme i najviac sporných otázok a problémov z mnohostoročnej histórie. Tieto denominácie sa v duchu kresťanskej pokory priznávajú k svojej nedokonalosti a k chybám, ktorých sa azda dopustili. Nahrávajú tým Svedkom Jehovovým.

Svedkovia tvrdo, nafúknuto, mnohokrát tendenčne, neobjektívne a prehnane dramaticky pranierujú tieto nedostatky, dávajúc ich tak do kontrastu s vlastnou proklamovanou dokonalosťou. Problematika vojen, krízových výprav a podobné témy sú jednými z najfrekvencovanejších tém pri rozhovore so zvestovateľmi Organizácie.

Svedkovia tak nielen kontrastne zdôrazňujú svoju dokonalosť, ale zároveň sa stavajú do pozície jediných odvážnych ľudí, ktorí dokážu bez obáv povedať rovno a priamo pravdu, poukázať na zlo, i keby toto zlo malo umne navlečené rúcho "tisícročnej úctihodnej tradície predkov". Svedkom je pravda milšia než tradícia a hmotné výhody kolaborácie s nespravodlivým svetom. A takýto obraz je skutočne imponujúci.

Práve v oblasti kritiky sú Svedkovia, ako menšinová a mladá denominácia, v nepopierateľnej výhode. Ak totiž Svedok Jehovov kritizuje Cirkvi, je nekompromisný a odvážny. Ak kritizuje Cirkev Svedkov, je v očiach verejnosti fundamentalistická, konzervatívna, neznášateľná a neprajná mladému a úspešnému náboženstvu...

3.1.1.5. Radikálnosť

Organizácia sa prezentuje ako Organizácia Božia, Organizácia nekoketujúca so svetom, ktorého bohom je Satan. Nepatrí k cirkvám, ktoré s túžby po moci a výhodách korigovali svoje učenie, prispôbovali ho a zrádzali pravdu, hovoria zvestovatelia. A ani nie je tak jednoduché sa stať Svedkom. Nie ako katolíkom, ktorého ako dieťa pokrstia a je tak katolíkom bez vlastného pričinenia. Svedkom sa človek musí stať a pred krstom sa musí plne a dostatočne osvedčiť. A ak sa neskôr ukáže, že nie je ochotný formovať a žiť svoj život podľa Biblie, je nekompromisne vylúčený z organizácie podľa slov sv. Pavla. Alebo žije naplno ako Svedok, alebo nie je Svedok - a potom nemá čo hľadať v tejto Božej organizácii.

Organizácia tak pôsobí dojemom nekompromisnej a úprimnej organizácie, ktorá ide radikálne a vážne za poznanou pravdou, miluje iba svetlo, nenávidí tmu a nemá záľubu v pochybnom šere a kľúčovaní, z ktorých obviňuje ostatné cirkvi a denominácie.

3.1.1.6. Jasnosť doktríny

Boh je nepochopiteľný. Jeho poznanie je preto vždy iba čiastkové a zahmlené, čo prirodzene neznamená, že nie je pravdivé. Je len neúplné a ťažko formulovateľné, pretože Boh je mimo skúsenosti človeka a tým aj mimo

dorozumievacích možností, ktoré sa zakladajú práve na spoločnej skúsenosti. Boh je slovom postihnuteľný, ale nie vystihnuteľný.

To je dôvodom, prečo štúdium teológie trvá roky a prečo je i samotné učenie a tajomstvá viery pre mnohých kresťanov príliš abstraktné a nejasné - pretože sú to tajomstvá.

Tento fakt s obľubou využívajú Svedkovia na svoje vlastné ciele. Ich učenie je veľmi jednoduché a primitívne. Za cenu zrieknutia sa tajomstva, upustenia od serióznej exegézy, zavrhnutia histórie, tradície, a ďalších vied a prameňov, bez ktorých je seriózne štúdium Biblie nemožné, dospeli k tomu, že ich učenie sa podobá doslova logaritmickým tabuľkám: všetko sa dá priam matematicky dokázať, niet tam nič nejasného, niet tam tajomstva.¹⁵¹

Na to, aby sa stal človek katolíckym teológom, je treba celý život. Aby sa stal jehovistickým teológom, stačí jeden - dva dni. Po dvoch dňoch zanieteného štúdia knihy *Môžeš žiť navždy v pozemskom raji* je zrazu človeku všetko nejasné úplne jasné, tajomná a nepochopiteľná náuka o tom, čo je vlastne Trojica, a na ktorej sa "trinitári navzájom nedohodli"¹⁵² a iné tajomné nauky sú s uľahčením vypustené a odsúdené ako odporujúce Biblii, ktorá je predsa tak moderná, jasná, presná a jednoduchá! Fantastické! A už po dvoch dňoch je človek schopný svojimi naučenými (a bohužiaľ nepremyslenými) argumentami ohromiť svojho priateľa katolíka, ktorý sa však, žiaľ, nemal šancu za tieto dva dni stať renomovaným teológom...

Pocit poznania, presného poznania, a navyše pocit z vlastnenia pravdy, pre mňa plne pochopiteľnej a prístupnej, to je ďalší z podmaňujúcich pocitov, ktoré nahrávajú Organizácii.

3.1.1.7. Strach a hrôza

Strach z vývoja vo svete nie je potrebné ľuďom nijak vstěpovať - on je tu. Dalo by sa dokonca skonštatovať, že ľudia sa až radi boja: svet je plný rôznych "tretích fatimských posolstiev" a "Nostradamových prococtiev", o "Sybilách" ani nehovoriac. Ľudia ich zháňajú, čítajú, len aby sa dozvedeli, čo strašné ich vlastne čaká.

Svedkovia na nich už len pôsobia. Koniec sveta je už tu, predo dvermi. A jeho scenár majú Svedkovia presne vypočítaný. Z neho vychádza, že kým budú ľudia žiť posledných niekoľko rokov v strachu, aby nakoniec v hrôze a utrpení zahynuli v apokalyptických hrôzach, Svedkovia sa budú tomuto všetkému s nádejou prizerať ako šťastní diváci, aby nakoniec zavládli na zemi ako dokonalé a šťastné ľudské pokolenie.

A k tomu všetkému stačí tak málo: Vstúpte do našej Organizácie a zbavíte sa strachu i trápenia. Vstúpte a všetky problémy zmiznú!

¹⁵¹"Jehovov voz a trón sú obklopené svetlom a nádhernými farbami. Aký je to kontrast oproti satanovi, kniežaťu tmy a toho, čo je tajomné!" WT 6/1991, str. 10. (Tučné písmo od nás.)

¹⁵²Máme veriť v trojicu?, str. 4

3.1.1.8. Raj na dosah ruky

Už len možno rok, alebo dva ... a príde večný raj na rajskej Zemi. "My nechceme žiť mimo zeme, ktorú máme radi," hovoria zvestovatelia. Chceme zostať na zemi, uzdravení zo všetkých chorôb a neduhov, v dokonalej spoločnosti na dokonalej zemi, spolu s drahými zosnulými, ktorí zomreli pred nami. A to všetko už o rok, o dva...

V podstate s výnimkou toho roka, či dvoch, nehlásajú Svedkovia nič iné, než hlásajú iné cirkvi: vzkriesenie, stretnutie s drahými matvymi, na novej zemi a v novom nebi. Tieto cirkvi dokonca sľubujú omnoho viac, pretože sľubujú *pohľad na Boha*, ktorý je šťastím, ktoré presahuje čokoľvek iné. Lenže ...

...lenže skúste si nejak názorne predstaviť nebo, hľadanie na Boha a podobne. Nedá sa to. Maximálne vás napadnú primitívne (ale bohužiaľ používané) prirovnania o "nebeských chóroch" a "speve na oslavu Božiu". Koho by to bavilo?

Či nie je prijateľnejší obraz raja na zemi, ktorý sa dá v publikáciách Strážnej veže tak krásne nakresliť? A je pritom úplne pochopiteľný? A pritom už možno o rok, či o dva!

Zdá sa, že podobnosť o mise šošovice sa znovu opakuje. Bližšia košeľa, ako kabát.

3.1.1.9. Angažovanosť v Organizácii

Na rozdiel od formálneho katolíka, ktorý sa zúčastňuje akurát tak na nedeľnej omši a celá Cirkev mu pripadá ako výlučný podnik miestneho farára a ešte tak možno biskupov a pápeža, v ktorej je on len trpným "piatym kolesom na voze", u Svedkov je veľmi rýchlo vtiahnutý do činnosti tejto organizácie. Zúčastňuje sa na jej najvlastnejšom poslaní - na štúdiu a na zvestovateľskej činnosti a získava tak pocit zmyslu a dôležitosti. On sám predsa celkom konkrétne a viditeľne pracuje na premene sveta a na príchode Jehovovej ríše.

Pre formálneho veriaceho, ktorý stál na okraji náboženského života farnosti a ktorý sa akurát tak trpne zúčastňoval sem - tam omše, sa zrazu tento objav vlastnej dôležitosti a dôstojnosti stáva silnou motiváciou. Chybou pri tom nie je, že by Cirkev principiálne nebola schopná mu ponúknuť minimálne to isté, ale v praxi sa nám hlavne v podmienkach veľkých, alebo neobsadených farností toto nedarí.

3.1.2. Putá spájajúce člena s Organizáciou

Keď sa už Svedok raz stane súčasťou mašinerie Organizácie, je pre neho v podstate takmer nemožné túto Organizáciu opustiť a ani po tom netúži a neuvažuje o tom. Prečo?

Čiastočne sa na tom podieľajú tie isté aspekty, ktoré spôsobujú atraktivnosť tejto Organizácie pre ľudí, ktorí do nej vstupujú. Je tu však aj nový prvok:

3.1.2.1. Psychologická väzba Svedka k Organizácii

Svedok Jehovov je cieľavedome privádzaný k tomu, aby plne **dôveroval a spoliehal** sa na Organizáciu. Jej reprezentácia v Brooklyne je v podstate všemohúca, vševedúca a jedinečná. Jedine tam sa vydávajú publikácie a časopisy.¹⁵³ Svedok, zahrnutý týmito publikáciami a ich štúdiom nemá čas študovať okrem toho ešte aj inú literatúru. A tak sa spolieha, že ústredie predsa túto literatúru preštudovalo, objektívne a erudovane zhodnotilo, čo stojí za to, uverejnilo v časopise, alebo v nejakej inej publikácii a to nakoniec stačí. Svedkovia majú vlastné knihy rád do manželského života, vydali malú knižku, ktorá podáva prehľad a kritiku iných náboženstiev a podobne. Svedok tak na jednej strane má zdanlivo širokú možnosť sa vzdelávať v rôznych oblastiach, na druhej strane ale tieto **informácie prijíma len z jedného kanála**, z jedného úzkeho a väčšinou povrchného hľadiska. Úplne nekriticky, pretože ústredie je predsa kanál, ktorým na zem prúdi Božia pravda.

Takto vzniká u Svedka akýsi "**skleníkový svetonázor**", uzavretý pred čímkoľvek iným a veľmi nezodpovedajúci realite, skôr prianiu a víziám ústredia.

Tento skleníkový efekt sa podporuje aj ďalšími opatreniami.

Už sme spomenuli, že svedok trávi **päť večerov v týždni** v rámci školení Organizácie. Ďalší nezanedbateľný čas trávi **zvestovaním a domácou prípravou** na štúdium. Ak mu napriek tomu zostáva **voľný čas**, je vedený k tomu, aby postupne odvykal od takých zbytočností, ako sú kino, prechádzka a podobne a tento čas radšej investoval do užitočnejšej "služby Jehovovi". V niektorých zboroch jestvuje kalendárik, v ktorom je zoznam všetkých aktivít miestneho zboru a ak teda má zvestovateľ voľný čas, je vedený k tomu, aby ho strávil práve na nich.

Systematicky sa ruší jeho **kontakt so svetom** okolo neho, pretože "svet patrí diablove" a prílišný kontakt s ním "kazí dobré návyky" zvestovateľa. Naopak, blahodarne na neho pôsobí život a styk s členmi organizácie.

Výsledok? Už zakrátko sa **Organizácia stane zmyslom života** jej člena. Všetok čas, ktorý má, venuje Organizácii. Všetci jeho priatelia a známi patria do Organizácie. Jeho práca a problémy sa týkajú takmer výhradne Organizácie. Jeho myslenie je natoľko deformované, že svet okolo neho mu je cudzí a Organizácia sa pre neho stáva "inkubátorom", v ktorom jedine dokáže žiť. Navyše je po dlhoročnom "štúdiu", spočívajúcom v bezmedzne dôverčivom akceptovaní *akejkoľvek* náuky ústredia presvedčený, že jedine táto Organizácia je tá pravá a jedine v nej má šancu prežiť strašný Armageddon.

Je možné, aby človek, takto naviazaný na Organizáciu, v konečnom dôsledku už i neschopný normálne logicky uvažovať¹⁵⁴, opustil túto Organizáciu? Nie. Naopak, **hrozba vylúčenia** z nej je pre neho najhorším, na

¹⁵³U Svedkov nejestvuje možnosť, že by niektorý radový Svedok napísal, alebo publikoval nejakú knihu, alebo aby si zbor vydával vlastný lokálny časopis, alebo literatúru. Za takýto zločin by bol previnilec jednoznačne vylúčený z Organizácie!

¹⁵⁴Vlastnosť, ktorá je pre radového zvestovateľa Organizácie úplne typická. Myslenie u neho nahradzuje memorovanie a recitovanie naučených postupov Strážnej veže, mnohokrát bez štipky vlastnej tvorivosti a schopnosti nie že akceptovať, ale niekedy vôbec pochopiť argument toho druhého.

čo len môže pomyslieť, pretože to znamená stratu *všetkých* priateľov¹⁵⁵, stratu zmyslu života a zrútenie jeho štýlu v cudzom a nepriateľskom svete. No a tiež odsúdenie na smrť, pretože Svedok vo fáze vylúčenia je väčšinou ešte stále pevne presvedčený, že Organizácia je tá jediná pravá a vylúčenie z nej sa rovná rozsudku smrti v Armageddone. A tak, ak sa mu nedostane pomoci zvonku, čo sa stáva zriedka, väčšinou sa veľmi rýchlo pokorne a kajúcne vráti, poopraví svoje "falošné a nesprávne názory" a do budúca seká dobrotu...¹⁵⁶

3.1.3. Pozitíva Organizácie

Nič nie je tak zlé, aby na tom nebolo aj niečo dobré. To platí aj o Organizácii Svedkov Jehovových a preto je užitočné povšimnúť si aspoň niektoré aspekty, ktoré Organizácii uľahčujú a zefektívňujú jej činnosť.

3.1.3.1. Spoločenstvo

Základnou organizačnou štruktúrou je zbor. Táto jednotka, adekvátna našej farnosti, nie je ale najmenšou. Zbor sa delí na študijné skupiny, ktoré majú maximálne niekoľko málo desiatok členov. Nejestvuje tu teda možnosť vzniku megaspoločenstiev, akými sa hlavne v mestách stávajú naše farnosti. Každý nový Svedok sa automaticky dostane do jednej takejto skupiny. Ak sa počet členov zboru zväčšuje, adekvátne rastie aj počet študijných skupín a štruktúra malých "rodinných" spoločenstiev sa takto zachováva. Svedkovia v skupine sa detailne poznajú, je tu teda prakticky nemožné, aby niektorý z nich zostal v anonymite. Rovnako sa ťažšie môže prihodiť to, že brat sa dostane do vnútorných problémov a okolie si to v podstate ani nevšimne. Svedok je tak v podstate na jednej strane pozitívne kontrolovaný spoločenstvom¹⁵⁷, na druhej strane ale nachádza v spoločenstve aj väčšiu oporu a ochranu.

Toto detailné poznanie sa prostredníctvom vedúceho štúdijnej skupiny dostáva, prirodzene, vyššie na vedenie zboru, ktoré tak má k dispozícii detailné informácie o stave a postojoch *všetkých* zvestovateľov zboru a má tak možnosť účinne a operatívne konať.

3.1.3.2. Aspekt príchodu

Veriacich vo farnosti si v podstate navyberáme. Títo ľudia tam sú, napriek tomu, že sú v mnohých prípadoch čiste formálni, vlažní a neaktívni.

¹⁵⁵vrátane členov vlastnej rodiny a vlastných príbuzných, ak sú aj oni Svedkami a ktorí ho úplne ignorujú ako človeka, v Božích očiach už máteho,

¹⁵⁶JB uvádza slová jednej bývalej zvestovateľky Svedkov Jehovových, ktoré potvrdzujú tieto naše zistenia: "... Ono to není vůbec lehké se vzbouřit. Člověk u Svědků Jehovových je tak spoután a jeho styky s normálními lidmi jsou tak okleštěny, že si bez tohoto učení nedovede ani představit život. ... Nemili kam jít, bez organizace by zůstali zcela sami a opuštěni. Vraceli se jak se vracívají vizňové. Nedokázali unést svji svobodu." JB, str. 53 - 54

¹⁵⁷Je to podobný efekt, aký v minulosti bol aj na našich dedinách: v podstate bolo nemožné, aby sa niekto v atmosfére vzájomného poznania a známosti mohol dopustiť takeého priestupku voči morálke, aké umožňujú anonymita mesta.

Do kostola väčšinou (aspoň z času na čas) chodia, z tejto stránky teda farské spoločenstvo poznajú a neznamená pre nich v podstate nič nové a prevratné.

U Svedkov Jehovových tento problém nejestvuje. Spoločenstvo Svedkov je vždy aktívne, pretože aktivita v oblasti štúdia a zvestovania - teda svedectvo - je u nich formou kultu. Kto nie je aktívny, môže byť v niektorých prípadoch valúčený zo zhromaždenia.

Nový člen, prichádzajúci do Organizácie, tak na rozdiel od obrazu formálnej a "prispatej" farnosti nachádza na pohľad aktívne, energiou a zápalom prekypujúce spoločenstvo.

Zároveň však aj tento člen prichádza do tohoto spoločenstva v stave ideálnej dispozície. Zvestovatelia Svedkov na uliciach oslovujú tisícky ľudí. Nedisponovaní ich odmietajú. Tí ostatní, ktorí ich prijímajú, sa postupne stále viac a viac zaujímajú o Organizáciu, ktorá im imponuje. A to je vlastne tá ideálna dispozícia. Keď sa kandidáti začínajú zúčastňovať na stretnutiach jej spoločenstiev, vidia v nej ideál a sú náchylní nechať sa ňou formovať a prispôsobovať sa jej. Krst a začlenenie do organizácie nasleduje až po dôkladnom preverení nového kandidáta, ako to ukazoval aj Rutherfordov sedembodový program náboru nových členov do Organizácie. Ak v tomto skúšobnom období neobstojí, jednoducho do nej začlenený nie je.

V tom je ďalší rozdiel od katolíckej farnosti, kde títo ľudia jednoducho sú a to aj napriek tomu, že sa v podstate nemusia vôbec zúčastňovať na jej živote, ba ani nemusia praktizovať vieru a väčšinou vôbec netuži po tom, aby "farár" nejak markantnejšie zasahoval do jeho súkromného života. To je potom prameňom výčítky: "... a takýto človek chodí do kostola!"

Naproti tomu Svedkovia touto technológiou budujú vskutku svojim spôsobom elitnú spoločnosť aktívnych veriacich.

3.1.3.3. Štúdium

Svedkovia kladú veľký dôraz na štúdium a to je pochopiteľné, ak si uvedomíme že zvestovanie je hlavnou náplňou ich náboženského života a to nie je možné bez adekvátnych vedomostí a poznania vlastnej doktríny.

Samotné štúdium je pre svedka samozrejmosťou. Spôsobuje mu radosť s poznania a posilňuje jeho sebadôveru. Organizácia pritom zároveň získava masu členov, ktorí sú dostatočne vyškolení na to, aby sa mohli aktívne a bez obáv zúčastňovať na aktivite zboru.

3.1.3.4. Angažovanosť na činnosti

Dobrá organizačná štruktúra a dôkladné poznanie členov zboru a ich vedomosti umožňujú Organizácii aktívne zaangažovať na činnosti a poslaní Organizácie. Zvestovatelia sa tak ešte užšie spájajú s organizáciou, pretože cítia, že sú pre ňu potrební, že sami sú nositeľmi jej činnosti, že vlastne v plnosti *oni* sú organizáciou.

3.1.4. Slabiny Organizácie

3.1.4.1. Prvý zbor

Vedúci zbor v Brooklyne, ktorý je "jediným pravým Božím kanálom", ktorým prúdi na zem Božia pravda a ktorý je základom celej Organizácie, je zároveň aj jej najväčšou slabinou. Je totiž ... **omylný**.

*"Občas dochádza k zmenám v našom chápaní daktorých biblických pasáží, alebo prorociev. ... daktorých takéto ciberie znepokojuje. 'Spravodliví' však venujú čas rozjímaniu a prijímajú tieto nové pravdy bez toho, aby robili prenáhlené závery, že sa 'verný otrok' mýlil."*¹⁵⁸

Táto skutočnosť ale prináša rad podstatných otázok:

Boh nám položil do ruky neomylnú a stopercentne pravdivú Bibliu. Táto Biblia sa ale dá chápať takmer nekonečným množstvom spôsobov, z ktorých, logicky vzaté, je iba jeden úplne správny. Preto je pre nás táto neomylnosť Biblie bezcenná, kým nebudeme mať spolu s ňou rovnako neomylný a spoľahlivý, Bohom plne garantovaný spôsob jej vysvetľovania. Katolíci i Svedkovia Jehovovi sa v tomto smere vzáčne zhodujú na tom, že k tomu je potrebná nejaká trvácna organizácia: učiteľský úrad.

Aby tento úrad mal vôbec nejakú autoritu, musí skrze neho hovoriť a vysvetľovať svoje Slovo sám Boh. Navyše ale tento učiteľský úrad musí byť schopný presne a bez akejkoľvek pochybnosti ustáliť, kedy jeho členovia hovoria len ako ľudia a teda sa celkom dobre môžu aj pomýliť a kedy cez nich hovorí isto a neomylné Boh.

Ak však raz o niečom vyhlásia, že je to Božia pravda, je len jasné, že táto pravda nielen že nemôže byť v rozpore s predchádzajúcimi "Bohom zjavenými" pravdami, ale nemôže byť ani neskôr korigovná tak, aby sa podstatne zmenil jej zmysel, prípadne byť úplne odvolaná.

Nakoniec, ak si uvedomíme, že Biblia bez tejto inštitúcie je vlastne bezcenná zbierka potlačených papierov, ktoré nik nedokáže rozlúštiť, je jasné, že kým jestvuje na svete Biblia, musí jestvovať aj táto inštitúcia. Inak by totiž ľudia neboli schopní spoznať pravdu, v nej uloženú. A lož nemôže byť predsa Slovom Života!

Ak teraz aplikujeme tieto úplne nepochybné kritériá na obidva učiteľské úrady, porovnanie je úplne jednoznačné:

¹⁵⁸WT 14/1984, str. 17; podľa SJ, str. 121

	Katolícka Cirkev	Svedkovia Jehovovi
Prítomnosť v dejinách	V Starom zákone vysvetľovali Písmo kňazi v chráme, neskôr zasadli na "Mojžišovú stolicu" zákonníci a farizeji. Po zániku židovských inštitúcií a po uzatvorení Novej zmluvy s Bohom skrze Krista prišla Cirkev, ktorej magistérium tak prevzalo kontinuitu SZ učiteľského úradu a vykonáva túto funkciu nepretržite až dodnes.	Po zániku SZ inštitúcií jestvovalo pravé učenie ešte asi 30 rokov a potom, smrťou apoštola Jána, zanikla ortodoxia ako pravá Božia organizácia vo svete. Toto vákuum jestvovalo až do konca 18. storočia, kedy vznikli Svedkovia Jehovovi. ¹⁵⁹
Istota, kedy hovorí Boh plne neomylné.	Cirkev jednoznačne určuje, že sa tak deje len v otázkach viery a mravov a aj to len vtedy, keď sa to koná slávnostným spôsobom "ex cathedra"	Terminológia Svedkov je plná formulácií "je nepochybné isté", "Biblia učí", "Ježiš Kristus učí" a pod. Každá náuka 'verného otroka' je vždy uvádzaná ako náuka Krista. Predsa však Svedkovia tvrdia, že sa môže stať, že ten-ktorý člen 'otroka' zájde vo svojej horlivosti príďaleko a predbehnúť vlastné postupné zjavovanie pravdy Jehovom vyriekne tak len vlastné názory, ktoré potom, iste, niekedy treba odvolať. I sama pravda sa zjavuje len postupne a postupne sa odhaľuje. ¹⁶⁰
Stabilita nauky	Dogmy, promulgované Cirkvou, za celých 2000 rokov jej existencie neboli podstatne modifikované a ani jedna z nich nebola neskôr odvolaná, či poprená inou dogmou. ¹⁶¹	Korekcie "učenia Ježiša Krista" sú bežnou praxou, pri ktorej sa pravda "stále viac a viac odhaľuje". ¹⁶²

¹⁵⁹Dalo by sa tu, prirodzene, ešte polemizovať o dileme Russel-prvý zbor, či o tom, že schválenie Krista podľa nich samých dostali až v roku 1914.

¹⁶⁰Svedkovia teda nie sú schopní odlišiť, kedy u nich hovorí Boh a kedy len človek. V princípe teda môžeme ktorúkoľvek časť ich nauky považovať len za ľudský výmysel, pretože nejestvuje kritérium na ich odlišovanie od Božej pravdy. Možno však veriť niečomu, čo možno je Božou pravdou, ale je rovnako pravdepodobné, že ňou nie je? Nie je to ľahkomyselnosť? A ako môžeme takéto tézy označovať ako "Kristovo učenie", ak o tom vôbec nemáme istotu? Nie je to trochu drzá opovážlivosť označovať púhe ľudské slovo za slovo Božie?

¹⁶¹Je doslova zázrakom, že sa tak stalo i pri početných nehodných služobníkoch Cirkvi i na najvyšších postoch učiteľského úradu!

¹⁶²Treba pri tom ale rozlišovať medzi rozvinutí nejakej tézy a jej popretím. Plná pravda nemôže byť v rozpore s časťou pravdy a nemôže ju poprieť. Ak ju predsa popiera, je isté, že jedna z nich dvoch je lžou. A ak nechceme z lži obviniť Boha, musíme skonštatovať lož, alebo prinajmenšom omyl u dotyčného učiteľského úradu.

3.1.4.2. Logická nedotiahnutosť učenia

Náukový systém Svedkov Jehovových má niekoľko podstatných slabín. Uvedieme len jednu z nich: **Danielovo proroctvo**.

V časti o doktríne sme sa už zmienili o výklade Danielovho proroctva o veľkom strome. Podľa Svedkov je v tomto proroctve vyrieknutá predpoveď o Božej vláde v súvislosti s našou zemou. To je prvá slabina. Sám prorok Daniel toto proroctvo v Biblickom texte vysvetľuje tak, že ho vzťahuje na kráľa Nabuchodonozora. Aplikácia tohoto proroctva na dejiny ľudstva visí úplne vo vzduchu a nemá ani najmenšie odôvodnenie v Biblii.

Ďalším problémom je tu rok 607 pr. Kr. Už sme uviedli, že podľa vedeckých dôkazov je rok Babylonského zajatia s istotou ustálený na rok 587 pr. Kr. Teda o plných 20 rokov neskôr. To ale znamená, že rok 1914 sa nám posunie na rok 1934... To ale znamená, že na tento rok sa presunie aj inšpekčná návšteva Ježiša Krista, ktorý prišiel a schválil Organizáciu... a čo potom znamená, ktoré už v roku 1914 oznamovali, že Ježiš sa v nebi ujal moci, ak sa tak stalo až o dvadsať rokov neskôr!

Nakoniec ešte treba spomenúť výklad slova "čas". Toto slovo je po hebrejsky použité v knihe Daniela a jeho výklad čerpajú Svedkovia z knihy Zjavenia, kde je použité grécke slovo podobného významu. Odhliadnúc od symbolickosti knihy Zjavenia, aká je pravdepodobnosť, že obaja autori, používajúci rôzne jazyky, žijúci v inej mentalite a atmosfére, oddelení od seba stovkami rokov, použili jedno a to isté slovo a navyše ešte i v tom istom matematickom význame?

Podobných logických slučiek, nedotiahnutostí a rozporov je v doktríne Svedkov hojne a nie je problém, aby ich tam kritický duch poľahky objavil.

3.1.4.3. Absencia mystického rozmeru

Svedkovia Jehovovi sú jednorozmerne zameraní ľudia. Tajomstvo vykúpenia je podľa nich len právnický akt, výmena "život za život". Formulácia, že "Cirkev je telo Kristovo" pre nich znamená len vyzdvihnutie, vyznačenie "zvláštnu prednosť" Božej organizácie, nič viac. Príznačný je aj termín "organizácia". Nie spoločenstvo, nie Boží dom, organizácia. Aj Boh je organizovaný, aj anjeli. Tento čiste rozumovo - právny pohľad na Boha robí zo Svedkov jednorozmerných ľudí. Práve hlboko duchovný a mystický rozmer, prestupujúci Cirkev, môže byť pre nich otriasajúcim stretnutím so živým Bohom, o ktorom oni veria, že je kdesi tak strašne ďaleko.

3.1.4.4. Absencia sviatostí a liturgie

Sviatosti sú reálna moc, vystupujúca v Cirkvi. Táto moc je v podstate exkluzívna a mimo sviatostí sa neprejavuje. Už to nám naznačuje, o čo sú Svedkovia Jehovovi ukrátení.

Liturgia je zase spôsob, ako vložiť do oslavy Boha naozaj celú osobnosť človeka vo všetkých jej rozmeroch.

Tieto skutočnositytvárajú ideálne podmienky pre harmonický, všestranný a rapídny rozvoj osobnosti kresťana. U Svedkov je tento rozvoj striktne jednorozmerný. Odkrytie ostatných rozmerov pôsobí na Svedkov skutočne podmaňujúco a objavne.

3.1.4.5. Strach a absencia lásky

To, čo Svedkov najviac drží pohromade, je vízia blížiaceho sa Armegeddonu a strach pred smrťou, ktorá by ich tam mohla postihnúť. Tento strach sa potom prenáša aj do vzťahov k Bohu, aj do vzťahov k ľuďom. Opravdivá láska totiž vyháňa strach, kde je strach, tam spätne nemôže byť láska. Vzťahy v Organizácii sú preto pre praktikujúceho kresťana prekvapivo chladné, až služobné, stojace skôr na vyplňovaní hlásení a plnení plánu. A na nevraživosti voči všetkým inštitúciám okolo.

3.2. Priamá konfrontácia

Cirkev je napadnutá Organizáciou Svedkov Jehovových. Je preto potrebné hľadať metódy, ako sa brániť a eliminovať jej vplyv na spoločenstvo veriacich.

3.2.1. Defenzíva

Obrana je veľmi problematická. Už len preto, že máme dočinenia s ľuďmi, ktorých zmyslom života je agitovanie a presvedčanie iných a sú na to roky systematicky pripravovaní. V našej Cirkvi sa forma apoštolátu prevádza trochu inak a nie je možné vyškoliť všetkých veriacich na špičkových teológov, už len preto nie, že katolícka teológia vo svojej hĺbke je neporovnateľne náročnejšia, než polopatické názory Svedkov.

Vo všeobecnosti je ale jasné, že nemá veľký význam **zakazovať** ľudom kontakt a rozhovor so Svedkami. Mnohí v tom vidia priznanie slabosti Cirkvi, ba až strach "farárov" pred konkurenciou, tí zloprajnejší strach Cirkvi pred tým, aby niekto jej veriacich priviedol k pravde. Tieto skutočnosti Svedkovia pomerne obratne vedia využiť a v konečnom dôsledku sa takáto prax ako bumerang obracia proti Cirkvi samej a stáva sa argumentom v rukách jej protivníkov.

Rovnako škodlivé je obľúbené vydávanie "všemúdrych" **brožúriek** o Svedkoch Jehovových. Je len málo natoľko kvalitných kníh, ako je napríklad kniha Prokopa Remeša *Svedkové Jehovovi, nebo Bible?* po stránke apologetickej, alebo kniha Kolomana Kahana *Svedkovia Jehovovi* po stránke faktografickej. Väčšina kníh čerpá len z povrchnej znalosti učenia Svedkov Jehovových a ich organizačných štruktúr. Väčšinou obsahujú len veľmi povrchnú argumentáciu a aj to len argumentáciu tzv. **prvého rádu**. Odpovedajú teda na primárnu doktrínu Svedkov Jehovových. Svedkovia však tieto námietky poznajú a majú na nich vypracovanú argumentáciu. Argumentácia **druhého rádu**, čiže argumenty na argumenty Svedkov Jehovových nejestvuje. Veriaci, ktorí sa na takéto brožúrky spoľahnú, sa tak ocitnú v nemilom prekvapení, ktoré môže mať pre ich vieru tragické následky. "Vyvrátenie" takejto knižočky sa totiž ľahko môže stať porážkou Cirkvi u dotyčného človeka.

Okrem toho sa v mnohých knihách objavujú zjavne nesprávne informácie. Jedna z nich napríklad tvrdí, že "Svedkovia Jehovovi neuznávajú Krista za spasiteľa". To je jednoznačný omyl. Neuznávajú ho za Boha, ale za spasiteľa ano. Svedkovia však tento omyl sprezentujú už nie ako omyl, ale ako lož!

Toto všetko pramení zo zaužívaného pohľadového postoja voči Organizácii a jej podceňovania. Je však na čase si uvedomiť, že ide skutočne o problém, ktorý vyžaduje seriózny prístup. **Najlepším spôsobom obrany pred Svedkami Jehovovými je zobrať ich hrozbu vážne!**

3.2.1.1. Jednoduchá apológia

Ak chceme našich veriacich aspoň ako-tak pripraviť na to, aby si boli v stretnutí so Svedkom schopní obhájiť svoju vieru, musíme ich do nej aspoň trochu voviesť a dať im do ruky obranný systém, ktorý budú vedieť použiť, bude dostatočne univerzálny o účinný. To ale predpokladá, že musí byť:

1. Ľahko pochopiteľný
2. Nesmie obsahovať kvantá citátov
3. Musí sa zaoberať aj bez hlbších teologických vedomostí
4. Musí pritom smerovať priamo ku koreňu veci

Na dokonalom vývoji takéhoto systému sa v súčasnosti intenzívne pracuje a je priebežne testovaný v teréne pri rozhovoroch so Svedkami Jehovovými. Hoci ešte nie je plne dokončený, predsa ho tu načrtujeme:

PREČO VERÍME BIBLIU?

Tu si necháme vysvetliť dôkazy Svedkov. Tie sa delia na dve skupiny:

- **Dôkazy z Biblie:** Biblia nemôže svedčiť sama o sebe. To by potom hociká kniha mohla o sebe prehlásiť, že je Božím Slovom a uverili by sme jej to? Svedectvo o Biblii musí preto byť mimo Biblie.
- **Mimobiblické dôkazy** V podstate boli vymenované v časti o doktríne. Preto len zbežne:
 - **Vynikajúcosť:** To sa dá aplikovať na mnohé diela, nielen na Bibliu
 - **Výdrž:** Vek - mohol byť dôkazom pre Mojžiša? Od koľkých rokov veku sa kniha stáva Božím Slovom? A čo s inými starými knihami a s knihami, ktoré tiež ničili a chceli vytrieť z pamäte ľudstva?
 - **Obsah:** Aj mnoho iných diel hovorí o aktuálnych otázkach života a preto ich ešte nepovažujeme za slovo Božie. Druhá vec je, či o tom hovoria správne. Ale na to by sme potrebovali rozlišovacie, objektívne kritérium a to nemáme. Biblické pravidlá a zásady na to v tomto prípade použiť nemožno, to je na prvý pohľad evidentné.
 - **Vedecká presnosť:** Uviedli sme si niektoré rozpory, ktoré ukazujú skôr na opak: Biblia nie je vedecká kniha.
 - **Splnené proroctvá:** Čo ak sa niektoré z proroctiev nesplní? Musíme dovedy čakať? Plní sa proroctvo, alebo len jeho výklad? Čo s proroctvami, ktoré sa vyskytujú mimo Biblie a splnili sa? A je toto proroctvo dôkazom pre celú Bibliu, či jej knihu, alebo len pre jej časť, keďže nieje absolútne isté, či ten, od koho pochádza splnené proroctvo, napísal aj zvyšok?
 - **Vnútroň súlad:** Vysvetliť sa dá úplne prirodzene.

Biblia pritom, nie je jedna kniha. Je to zbierka kníh. A skúste podla týchto kritérií dokázať kánonickosť napríklad 3. listu apoštola Jána. Nedá sa to.

Naša odpoveď: Veríme Bibliu na základe autority Cirkvi.

KTO NÁM SPRÁVNE VYSVETLÍ BIBLIU?

Odpoveď sme si uviedli i vyššie. V konečnom dôsledku je to znova Cirkev.

A KTORÁ JE PRAVÁ CIRKEV?

Židovské hierarchické zriadenie vzniklo na základe autority Mojžiša, ktorý ho v mene Jahveho ustanovil. Táto autorita pramenila z objektívnych znamení a zázrakov, ktoré Boh urobil a ktorými Mojžiša potvrdil.

Keď nastala zmena a starý Izrael bol skrze Krista nahradený Izraelom novým, opäť sa tak stalo na základe autority Ježiša Krista, ktorý znovu mocnými znameniami a hlavne zmŕtvychstani nad všetky pochybnosti jednoznačne dokázal svoju moc tak urobiť. Tento Ježiš z dvanástich apoštolov založil trvalú inštitúciu v ich nástupcoch, o čom svedčia jeho slová: "Chodte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkým národom" a "hľa, ja so m s vami po všetky dni až do skončenia sveta". Ani jedno z toho sa nemohlo vzťahovať iba na samotných apoštolov.

Vzniklo tu teda niečo, čo:

- pochádza od apoštolov
- a trvá to po všetky dni až do konca sveta

Ak skúmame históriu, vidíme, že jedine Cirkev Katolícka spĺňa tieto kritériá. Má apoštolskú postupnosť a doposiaľ tu bola po všetky dni.

Ak by sme chceli predsa pripustiť, že Ježiš zrušil svoj prísľub a rozhodol sa v 18. storočí rukami a hlavne ústami Ch. T. Russela vytvoriť nový ľud, musel by Boh Russela, v zmysle uvedenej Biblickej tradície, jednoznačne a nepochybne potvrdiť ako svojho vyvoleného, celkom tak ako Mojžiša a Ježiša, pretože robil to isté: Russel svojou autoritou založil novú Božiu pravú organizáciu.

Aspoň toľko teda v krátkom náčrte. Argumentácia tu vedie k Cirkvi ako ku garantovi nielen inšpirovanosti a pravdivosti Biblie, ale i ako k jedinému vieryhodnému interpretovi jej náuky. Tým sa vlastne i každá diskusia končí. A naopak, bez tohoto oporného bodu žiadna iná diskusia nemá význam, pretože bez kritéria pravdivosti mimo nás, a tým je magistérium, sa diskusia mení len na púhu výmenu názorov, bez možnosti overiť správnosť hociktorého z nich.

Najlepšou obranou však aj tak zostáva:

3.2.2. Prevencia

Ak vidíme, čo ľuďom na Svedkoch najviac imponuje, je to pre nás pozvanie ponúknuť im najmenej to isté. Iste, nie v negatívach. V pozitívach však, prečo sa nepoučiť?

3.2.2.1. Spoločenstvá

Moderné skúsenosti ukazujú, že základom úspech súčasnej pastorácie je pastorácia veriacich prostredníctvom spoločenstiev. Táto metóda sama potom umožňuje aplikovanie všetkých ostatných metód a pozitív.

V mnohých farnostiach jestvujú spoločenstvá rôznych hnutí, ako sú Charizmatická obnova, Neokatechumenát, Fokoláre, Communione e liberazione a mnohé ďalšie. Ide o mimoriadne pozitívny prvok v živote

farnosti a je potrebné ho starostlivo rozvíjať. Predsa však tieto spoločenstvá nezachytávajú všetkých veriacich farnosti a pravdepodobne ani nikdy nebudú.

Farnosť však spoločenstvá potrebuje ako soľ. Prečo sa teda nepokúsiť o čistokrvné **farské spoločenstvá**?

Ak by sme chceli využiť metodiku spoločenstiev s "princípom príchodu" a s túžbou ľudí po vzdelávaní sa, poznávaní, duchovnom dobradružstve a aktívnej činnosti vo farnosti, mohli by sme to zrealizovať práve touto cestou:

V prvom rade vytvoriť jedno - dve malé spoločenstvá,¹⁶³ tvorené ochotnými a zrelšími kresťanmi. Nebát sa v nich skábiť dohromady starších i mladších, odvaha a oheň tých druhých nemôže byť predsa v rozpore s múdrosťou prvých a môže sa len obohatiť a naopak! Túto skupinu starostlivo moderovať a viesť ju k angažovanému životu vo farnosti.

Nechaj tieto skupiny pomaly sa rozrastať. Ak ich počet presiahne 20 ľudí, rozdeliť ich na dve. Ľudí v nich spájať hlavne na základe regionálneho kritéria - bidliska, čo vytvára predpoklad pre permanentné spolužitie. Pri rozrastaní využívať silu svedectva a "princíp príchodu".

Dať týmto spoločenstvám potravu: Božie Slovo, doplnené stručným, zrozumiteľným, ale zato solídnym exegetickým, jazykovým, historickým biblickým a teologickým komentárom, na výške doby a zároveň i s jemnými podnetmi na rozjímanie. Každý týždeň takto dať jednu tému všetkým skupinám na samostatné prerozjímanie. Výsledky by si pritom vymenili a obohatili sa vzájomne na spoločnej bohoslužbe slova, či inom stretnutí, ktoré by jedna skupina vždy moderovala a všetci by sa doňho pod patronátom kňaza zapájali.

Je to len náčrt, predsa však naznačuje jeden zo spôsobov, ako naozaj účinne pozdvihnúť farnosť a postupne ju premeniť na velikánske spoločenstvo spoločenstiev. Je to spôsob mimoriadne náročný na správcu farnosti, zdá sa však, že by tu v tomto prípade nešlo o zbytočne vyplývajúcu energiu...

Spoločenstvá sú základom, ak sa nám ich podarí vytvoriť, môžeme cez ne účinnejšie duchovne formovať farnosť, účinnejšie poznávať bolesti a trápenia veriacich a napomáhať ich, efektívnejšie evanjelizovať ľudí mimo Cirkvi. Obnova liturgického ducha, katechéza, všetko sa dá cez spoločenstvá realizovať efektívnejšie, než akýmkoľvek iným spôsobom. A nie je žiaden lepší prostriedok prevencie voči všetkým možným zhubným vplyvom okolia, než je živá a kvitnúca farnosť!

¹⁶³V podstate by sme toto spoločenstvo mohli s trochou humoru nazvať "katolíckou sektou" - teda spoločenstvom, ktoré je v plnom spoločenstve s unoverzálnou i miestnou Cirkvou, predsa však v sebe sklbuje maximum s organizačných výhod malých a odtrhnutých siekt. Ono vlastne i o sektu ide: sektu prebudených kresťanov uprostred tých, ktorí zatiaľ ešte driemu.

Záver

Pokúsili sme sa stručne a adekvátne rozsahu práce načrtnúť základné informácie o Organizácii Svedkov Jehovových z hľadiska pastoračnej problematiky. Niektoré oblasti zostali skutočne len v oblasti náčrtu, pretože pre ich rozvinutie a ohodnotenie je potrebná prax a predovšetkým širšia spolupráca viacerých ľudí, než bolo možné realizovať v podmienkach štúdia na teologickej fakulte. Predsa však veríme, že táto práca nie je zbytočná a svoje ovocie v prospech Cirkvi prinesie. Aj keď i to môže dostatočne preveriť len a len prax.

Na záver by som ešte chcel poďakovať všetkým tým, ktorí mi pomáhali pri zhromažďovaní odbornej literatúry ako aj pri testovaní teoretických postupov v samotných stretnutiach s organizáciou, hlavne J. E. mons. Vladimírovi Filovi a mons. ThDr. Vojtechovi Pačkovi za ich porozumenie a umožnenie pravidelných diskusií so zvestovateľmi Organizácie, svojim spolužiakom a spolubratom z fakulty, hlavne Miroslavovi Vančovi a Andrejovi Šottníkovi. A v neposlednom rade aj dekanovi RK CMBF UK, prof. ThDr. Jozefovi Vrabecovi za pomoc a konzultácie pri príprave tejto práce.¹⁶⁴

¹⁶⁴A úplne na záver ešte jedna technická informácia: Samotná práca má v tomto okamihu 152 883 znakov, a pri písaní na písacom stroji pri formáte 60x30 klepov na stránku by vytvorila 84.9355 strán súvislého textu.

Použitá literatúra

- SJ KOLOMAN KAHAN, *Jehovovi Svedkovia (Kto sú? Komu slúžia)*, Pravda, Bratislava 1988
- JB PROKOP REMEŠ, *Svedkové Jehovovi, nebo Bible?*, Fokus, Praha
- FP SLAVOMÍR GÁLIK, *Falošní proroci*, Harrison Publishing, Nová Dubnica 1992
- SVJ JAN BLAHOSLAV ŠOUREK, *Svedkové Jehovovi*, Plzeň
- PR TOMÁŠ NOVOTNÝ, *Přicházejí*, Nakladatelství a vydavatelství rady Církve bratské, Praha 1992
- KS VOJTECH ENGELHART, *Kdo jsou Svědci Jehovovi?*, Křesťanská akademie, Řím 1974
- AZ O. AUGUSTÍN J. ZÁŇ, *Jehovovi Svedkovia*, Danville, USA 1975
- TR W. J. SCHNELL, *Tricet let otrokem Strážné veže*, Vydavatelství Křesťanských sborů, Ostrava
- BS STANISLAV FERFECKY, *Byl jsem Svědkem Jehovovým*, Evangelická církev metodistická v Československu, 1990
- NBS ADOLF NOVOTNÝ, *Biblický slovník*, Kalich, Praha 1956
- LIV LUDWIG KOEHLER, *Lexicon in Veteris Testamentis libros*, Leiden 1985
- ZN *Můžeš žít navždy v pozemské raji*, Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvánie, 1990
- AVZ *Ako vznikol život*, Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvánie, 1991
- LH *Ludstvo hľadá Boha*, Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvánie, 1992
- NS *Preklad Nového sveta Svätých písiem*, Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvánie, 1991
- Máme veriť v trojicu?*, Wachturm-Gessellschaft, Selters/Taunus
- Božie meno, ktoré pretrvá navždy*, Wachturm-Gessellschaft, Selters/Taunus
- periodiká:**
- WT *Strážní věž/Strážna veža*, Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvánie
- AW *Probud'te se!/Prebud'te sa!*, Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvánie
- PP *Svedkové Jehovovi, prosíme Vás, probud'te se!*, JAMI, Haviřov

Obsah

Úvod	1
1. Organizácia Svedkov Jehovových	2
1.1. Dejiny hnutia	2
1.1.1. Russel - vznik a rozšírenie hnutia	2
1.1.2. Rutherford - budovanie organizácie	4
1.1.3. Konsolidácia	6
1.1.4. Dejiny organizácie v Čechách a na Slovensku	7
1.2. Organizácia v súčasnosti	8
1.2.1. Štruktúra a život organizácie	8
1.2.1.1. Vývoj organizačných štruktúr	8
1.2.1.2. Štruktúra a život organizácia dnes	9
1.2.2. Fakty a čísla	14
1.3. Doktrína Organizácie	15
1.3.1. Boh Jehova	15
1.3.1.1. Boh - Otec	15
1.3.1.2. Božie meno	16
1.3.1.3. Ježiš Kristus	17
1.3.1.4. Duch svätý	18
1.3.1.5. Trojica	18
1.3.2. Satan	19
1.3.3. Antropológia	21
1.3.3.1. Smrť a vzkriesenie	21
1.3.3.2. Peklo	22
1.3.4. Eschatológia	23
1.3.4.1. Kedy sa vrátil Ježiš na svet	23
1.3.4.2. Ako sa tak stalo	24
1.3.4.3. Armageddon	25
1.3.4.4. Vzkriesenie	26
1.3.4.5. Tisícročný deň súdu	27
1.3.4.6. Koniec súdu a večnosť	27
1.3.5. 144 000 vyvolených,	28
alebo "pomazaný ostatok"	28
1.3.6. Biblia	29
1.3.6.1. Vynikajúcosť	29
1.3.6.2. Výdrž	29
1.3.6.3. Obsah	29
1.3.6.4. Vedecká presnosť	30
1.3.6.5. Proroctvá	30
1.3.6.6. Súlad	30
1.3.6.7. Ako bola Biblia napísaná	30
1.3.7. Božia pravá organizácia	31
1.3.7.1. Pravé náboženstvo	31
1.3.7.2. Pravá organizácia	32
2. Organizácia v akcii	34

2.1. Svedkovia Jehovu.....	34
2.1.1. Metodika zvestovania.....	34
2.1.1.1. Všeobecné zásady.....	34
2.1.1.2. Zvestovanie v praxi.....	35
2.2. Ostatné aktivity.....	38
2.3. Ekumenizmus.....	38
3. Konfrontácia s Organizáciou.....	39
3.1. Analýza Organizácie.....	39
3.1.1. Príčiny atraktívnosti.....	39
3.1.1.1. Spoločenstvo.....	39
3.1.1.2. Výlučnosť a vyvolenosť.....	39
3.1.1.3. Elitnosť.....	40
3.1.1.4. Kritickosť.....	41
3.1.1.5. Radikálnosť.....	41
3.1.1.6. Jasnosť doktríny.....	41
3.1.1.7. Strach a hrôza.....	42
3.1.1.8. Raj na dosah ruky.....	43
3.1.1.9. Angažovanosť v Organizácii.....	43
3.1.2. Putá spájajúce člena s Organizáciou.....	43
3.1.2.1. Psychologická väzba Svedka k Organizácii.....	44
3.1.3. Pozitíva Organizácie.....	45
3.1.3.1. Spoločenstvo.....	45
3.1.3.2. Aspekt príchodu.....	45
3.1.3.3. Štúdium.....	46
3.1.3.4. Angažovanosť na činnosti.....	46
3.1.4. Slabiny Organizácie.....	47
3.1.4.1. Prvý zbor.....	47
3.1.4.2. Logická nedotiahnutosť učenia.....	49
3.1.4.3. Absencia mystického rozmeru.....	49
3.1.4.4. Absencia sviatostí a liturgie.....	49
3.1.4.5. Strach a absencia lásky.....	50
3.2. Priamá konfrontácia.....	51
3.2.1. Defenzíva.....	51
3.2.1.1. Jednoduchá apológia.....	52
3.2.2. Prevencia.....	53
3.2.2.1. Spoločenstvá.....	53
Záver.....	55
Použitá literatúra.....	56
Obsah.....	57